

לומד יקר

בספר זה הושקעו מאמצים רבים.
ניתן להשיג ספר זה בכל חנויות
הספרים, או בהפצה הראשית (גם
במשלוחים):

ספרי אברמוביץ'
035782270

לימוד פורה

בית הלחמי

נדה

חיברתי וערכתי בחסד ה' עלי

מתנאל ברוך ישי

עלי תובב"א

© כל הזכויות שמורות להוצאת "בית הלחמי"

ניתן לצלם, להעתיק, להפיץ ולפרסם למטרות לימוד בלבד

נדפס בארץ הקודש

הספר הודפס בחסות

משרד השידוכים דו-לב, בהנהלת הראלה ישי

לפרטים והרשמה:

ירושלים: 02-6222999 / תל-אביב: 03-6565000

באר שבע: 08-6436111 / אשדוד: 08-8651111

עיצוב וגרפיקה - סטודיו ולדמן

כריכה - אדרת

מפתחות - הרב שלמה גינצלר

הארות הערות ותיקונים יתקבלו בברכה

במייל: beithalahmi@gmail.com

הפצה ראשית:

ספרי אברמוביץ - 052-761-8947, 03-578-2270

נועם הספר - 053-593-3880

תשפ"ו, אדר - מהדורה ראשונה

במהדורה זו הושקעו שעות רבות והון רב ע"מ שיהיה הספר נקי מכל טעות ושגיאה. אמנם כבר ידוע מאמר החכם 'כשם שאי אפשר לבר בלי תבן כך אי אפשר לספר בלא טעות', ובפרט בספר זה שמורכב מריבוי פוסקים וסגנונות שונים. לכן נבקש מהמעיינים בספר זה, שאם ימצאו טעות או הערה כל שהיא, יודיעו לנו למען יתוקן הדבר אי"ה במהדורה הבאה.
הארות הערות ותיקונים יש לשלוח למייל: beithalahmi@gmail.com

תוכן העניינים

13	הקדמה
17	אל הלומד
21	סימן קפג אשה שרואה טיפת דם צריכה לישב שבעה נקיים
24	סימן קפד שצריך לפרוש מהאשה עונה קודם לוסתה
37	סימן קפה דין אשה שאמרה טמאה אני ואחר כך אמרה טהורה אני
42	סימן קפו דיני בדיקת אשה בין לפני תשמיש בין לאחר תשמיש
46	סימן קפז דיני אשה הרואה דם מחמת תשמיש
64	סימן קפח דיני מראות הדם
74	סימן קפט דיני אשה שיש לה וסת קבוע ושאין לה וסת קבוע
102	סימן קצ דיני כתמים ובדיקת האשה
142	סימן קצא דין אשה שמצאה דם בהשתנה
147	סימן קצב דיני כלה הנכנסת לחופה
155	סימן קצג דין דם בתולים ובעילת מצוה
159	סימן קצד דיני יולדת ומפלת
171	סימן קצה דברים האסורים בזמן נדותה
185	סימן קצו דיני לבישת הלבון ובדיקתה
202	סימן קצז דין שלא תטבול האשה ביום
210	סימן קצח דיני טבילה וחציצתה
239	סימן קצט שצריכה האשה לבדוק בית הסתרים ודיני חפיפה בשבת ובחול
252	סימן ר אימתי תעשה ברכת הטבילה
255	מבחינים לחזרה
277	מפתח ראשי תיבות
281	מפתח עניינים
283	ערכים ראשיים
285	מפתח מפורט

בס"ד, י"א אב תשפ"ה, 594/פ"ה

דברי ברכה

הובא לפני גליונות הספר הנכבד **"בית הלחמי"** על הלכות טהרה, מעשה ידי להתפאר, של היקר והנעלה, יראת ה' היא אוצרו, ועליו יציץ נזרו, שמן תורק שמו, ה"ה רבי **מתנאל ישי שליט"א**. אשר כמעשהו בראשון על הלכות שבת, סידר גם בהלכות טהרה, כל סעיף בשלחן ערוך החל ממקורותיו בתלמוד ונושאי כליו, ועד הראשונים והטור ובית יוסף ונו"כ, והאחרונים הסובבים את השלחן ערוך, ועד אחרונים פוסקי דורינו, וערך וסידר הכל בסדר מופתי בדעת ובתבונה למען ירוץ בו הקורא, ובוודאי שספר זה יביא תועלת מרובה לחזרה ושינון הלכות אלו, ועל כן לפעלא טבא אמינא איישר חיליה לאורייתא.

ואסיים בברכה להרב המחבר שליט"א, שימשיך הלאה להגדיל תורה ולהאדירה, ולהרחיב גבולות הקדושה, בהרבצת תורת אמת בישראל, הן בכוללים ובשיעורי תורה, והן בחיבורים יקרים ומאירים, לתועלת כלל בית ישראל, מתוך בריאות איתנה ונהורא מעליא שובע שמחות וכל טוב. אמן.

בברכת התורה,

יצחק יוסף
הראשון לציון

עמרם פריד

בני ברק

תמוז תשפ"ה

בס"ד

ראיתי את החיבור "בית הלחמי" שחיברו הרב מתנאל ברוך ישי הי"י, ובאו בו סיכומים על כל הלכות נדה ע"פ סדר הטור והב"י והשו"ע בצורה ברורה ומסודרת, כדי שיוכלו לחזור בקלות על הנלמד ולזכור היטב.

ואכתוב בענין אישה שרואה כתם בקינוח לאחר מי רגלים הדברים ארוכים ואכתוב בקיצור.

איתא בגמ' (נדה נז) אמר שמואל בדקה קרקע עולם וישבה עליה ומצאה דם עליה טהורה שנאמר (ויקרא טו, יט) בבשרה עד שתרגיש בבשרה תא שמע האשה שהיא עושה צרכיה וראתה דם רבי מאיר אומר אם עומדת טמאה ואם יושבת טהורה היכי דמי אי דארגשה יושבת אמאי טהורה אלא לאו דלא ארגשה וקתני עומדת טמאה לעולם דארגשה ואימור הרגשת מי רגלים הואי עומדת הדור מי רגלים למקור ואייתי דם יושבת טהורה.

ולמד מזה החוות דעת (סי' קצ ס"ק א) שאם ראתה דם סמוך להטלת מי רגלים טמאה מהתורה כי אנחנו חוששים שמא הרגישה בהטלת המי רגלים ולא שמה לב שמרגישה מחמת המי רגלים שמבלבל את הרגשתה ואמנם דברי החו"ד צ"ע שהרי בגמ' שמבואר שטמאה מחמת ספק הרגשה הוא רק לשיטת ר"מ אבל להלכה נפסק כשיטת ר' יוסי שבין עומדת ובין יושבת טהורה ולפי"ז ראתה דם בקינוח אחרי מי רגלים טהורה.

והנה בגמ' (נט:): מבואר שיש חשש שבתר דתמו מיא אתא דם ונח' רש"י ותוס' שם בביאור החשש שלרש"י החשש שמא יבוא הדם אחרי שתגמור את המי רגלים, ולפי תוס' שם החשש שהרי הדרך של המ"ר שבתחילה יוצאים בזינוק ואח"כ בשתיקה, וע"ז הקשו שאף שבשעה שמזנקת אין חשש שהמ"ר חוזרים למקור ומביאים דם, מ"מ בסוף ההטלה יש לחשוש דלמא הדור מ"ר למקור ואייתי דם.

ובקינוח אחרי מ"ר אם החשש שמא ראתה אחרי שגמרה להשתין [כרש"י] הרי זה כמו כל אשה שאם אינה מרגישה הרי זה טומאת כתם.

ולפי תוס' שמא יש לחשוש שהוא מהתורה, אך יתכן שכל זה בשיטת ר"מ אך בשיטת ר' יוסי אין חשש ונחלקו בזה האם חשש זה רק לר"מ או גם לר"י ואכמ"ל בכ"ז.

ודברי החו"ד הנ"ל צ"ע ממש"כ הוא עצמו (סי' קצ ס"ק כד) והלבנון נטע (בסי' קצ אות יד) והחזו"א (יו"ד סי' צ ס"ק א') סוברים שקינוח אחרי מ"ר הוא דרבנן כדן כתם.

וגם החו"ד בסי' קצ סק"א שמטמא נראה שמדבר באשה שקנחה רק מסביב אותו מקום מיד אחרי השתנת המ"ר, אבל אם קנחה את עצמה בכל האיזור כמו שמצוי שמקנחים אחרי שמשתינים אפשר לתלות שהדם מגיע מהשתן והיא טהורה מהתורה (עי' סי' קצא) והדברים תלויים בסד"ט (סי' קצ ס"ק טז) האם גם בזה תולים עיש"ה ולמעשה נראה שדינו ככתם ואין הבדל כמה זמן אחרי המ"ר ראתה דם.

ושוב אחזור בשבח החיבור שנכתב מתוך שקידה נפלאה ויגיעה גדולה באופן נפלא ומיוחד מאד, יה"ר שיזכה המחבר להמשיך לשקוד על התורה מתוך שלוה ונחת, ולהוציא עוד חיבורים נפלאים ומיוחדים כאלו.

מאיר

הקדמה

הלומד לפתוח אותם ולעיין בהם בפנים. כ"כ לפעמים שינינו מעט מלשונם כדי לייצר קריאה קולחת, ולכן עלולות להיווצר טעויות בנפק"מ לדינא). כ"כ הוספנו לעיתים הערות, וגם בהם אין לראות כפסיקת הלכה כלל.

סיכום זה הודפס מעט שונה מהמקובל. הסיכום הודפס באופן צבעוני כדי שיוכל הלומד לחזור ולשנן את אשר למד, וצורת הדף תעזור לדברים להיחרט בזיכרוננו, למען לא ימוש הלימוד מפיו, ויהגה בו יומם ולילה, כדי לשמור את כל הכתוב בו, ורק אז יצליח את דרכו וישכיל.

הסיכום נכתב בצורה שיטתית מן הגמרות ועד אחרוני זמנינו, ע"פ סדר הדורות. השתדלנו מאוד לכתוב את הספר בצורה שמרנית ומסודרת, למען חזור והדגש את חשיבות לימוד התורה שיש לה בית אב, כשמועה מפי שמעיה ואבטליון (ירושלמי פסחים, פ"ו, ה"א): "כל תורה שאין לה בית אב, אינו תורה". לדאבוננו בימינו הולכות ורווחות שיטות משונות אשר קוראות תיגר על קביעה זו, ושומה עלינו לחזק את מסורת הדורות ודברי חכמים, למען הסר מכשול מדרך עמנו.

בימים אלה אשר עם ישראל נלחם באויב האכזר, נחזק את ידי חיילי צבא הגנה לישראל, וכוחות הביטחון שמחרפים נפשם למען העם, המולדת ויחוד שם ה' בעולם. נתייחד עם נשמותיהם של הקדושים העליונים, ובכללם אחי אהובי ורעי לבית המדרש סרן גבריאל בן יעל ז"ל, וכן אחי לנשק רס"ם רן בן יהודית ז"ל, שנפלו מות גיבורים בקרב בעזה. בע"ה

אודה ה' מאוד בפי ובתוך רבים אהללנו, מה אשיב לה' כל תגמלוהי עלי, אשר זיכני ברוב חסדו לחבר חיבור זה הנקרא **בית הלחמי**, המקבץ בצורה מסודרת ויפה לעין את כל הלכות נדה, מן הגמרות, הראשונים המובאים בב"י ובדרכ"מ, השו"ע הרמ"א ונוה"כ ועד אחרוני זמנינו.

וזאת למודעי! הספר הודפס כדי לעשות סדר ללומד, למען יוכל לחזור ולשנן את הלימוד שלב אחר שלב (כ"כ ספר זה מתאים ללימוד ולחזרות למבחני הרבנות). אין ללמוד ישירות מהספר בשום פנים ואופן, אלא חובה על הלומד ללמוד את הב"י על הסדר, וכן לפתוח את המקורות במקומות הנצרכים לכך. השימוש בספרי הקיצורים נועד לעזור ללומד לסדר את לימודו ולזכרו, אך אין לו להשתמש בהם כספרי פסיקה ישירים וכדו'. לפסוק מתוך ספרי הקיצורים ללא עיון בסברות תחילה יכול להוליד טעויות בפסיקת ההלכה (ועינינו רואות שאלו מעשים שקורים בכל יום). וכך הם דברי המהרש"א ז"ל (סוטה כב, א): "ובדורות הללו אותן שמורין הלכה מתוך שו"ע, והרי הם אין יודעין טעם הענין של כל דבר, אם לא ידקדקו מתחלה בדבר מתוך התלמוד שהוא שימוש תלמידי חכמים, וטעות נפל בהוראותם, והרי הן בכלל מבלי עולם, ויש לגעור בהן".

ולכן אע"פ שבספר הובאו פסיקותיהם של אחרוני זמנינו, אין לראות בהלכותיהם המובאות בספר כפסיקת הלכה, אלא יש לפתוח את המקורות בפנים ולעיין בהם היטב (השתדלנו להביא בסוגריים בסמוך לפסיקותיהם של אחרוני זמנינו את המקורות באופן מדויק, כדי שיוכל

שהלימוד בספר זה יהיה לרפואת הפצועים, לחיזוק ראשינו, שרינו ויועצנו, ולתקומת עם ישראל במהרה בימינו, אמן.

קו הנצח שלנו ארוך מאוד, מימי אבותינו, דרך מעמד הר סיני, דרך ספרי התנ"ך, דרך מסורת תורה שבע"פ, קו של אמונה בצלם אלוקים אשר באדם. האמונה בצלם אלוקים תנצח. המוסריות תנצח את הרשעות, האצילות תנצח את הנבזות, הלב הטוב ינצח. זה סודו של נצח ישראל. בעזרת ה' שנזכה במהרה להקים את מלכות בית דוד משיח צדקנו, אמן.

קראתי לחיבור "בית הלחמי" אשר שמי נרמז בו, כמו שכתוב (שמואל א, יז, נח): "ויאמר אליו שאול: בן מי אתה הנער? ויאמר דוד: בן עבדך, **ישי בית הלחמי**".

וכן נפסק ברמב"ם (תמורה, פ"ד, ה"א): "שאין מביאין לחם אלא עם התודה עצמה, שנאמר (ויקרא, פ"ז, ה"ב): על זבח התודה".

לכן בחסד ה' עלי, אודה בראשונה לבורא עולם, שזיכני לשבת בבית המדרש בארץ הקודש, דבר שייחלו וכספו לו אבותיי ולא עלתה בידם, ואף מסרו נפשם עבור זאת.

אודה לרבתיי שגידלוני וחינכוני בבית המדרש ועודם עושים זאת, שמתורתם אנו שותים יום יום, ומשתדלים לקנות את המבט האלוקי על מהלך הדורות, המביטים בעבר ומתקדמים אל הנצח, ע"פ תורתם של רבותינו זצ"ל ושליט"א.

אודה להוריי שבזכותם אני חי, שדחפוני אל בית המדרש, ובזכותם אני כותב את השורות האלה היום.

אודה לחמי וחמותי שיחי, שמחנכים אותנו בדרך התורה והיראה, ומחזקים אותנו יום יום להמשיך לשבת וללמוד בבית המדרש.

אודה למשפחתי היקרה שמלווה ותומכת לאורך השנים ומאפשרת לנו להמשיך את ישיבתנו בין דלתות בית המדרש ולהסתופף באוהלה של תורה.

אודה לחברותות בשנות הלימוד, שהיו חלק מרכזי בכתיבת הספר, ועזרו רבות בעריכתו והוצאתו.

לרעייתי נוות ביתי,
שלי ושלכם,
שלה הוא.

ולילדים הצדיקים,
שנזכה לגדלם
לתורה, יראה
ואהבה.

מצפים להתקיימות דברי ישעיהו הנביא: 'התעוררי התעוררי קומי ירושלם... עורי עורי לבשי עזך ציון, לבשי בגדי תפארתך ירושלם עיר הקדש... התנערי מעפר קומי שבי ירושלם, התפתחו מוסרי צוארך שביה בת ציון... כי ימין ושמאל תפרצי, וזרעך גוים יירש וערים נשמות יושיבו. אל תיראי כי לא תבושי ואל תכלמי כי לא תחפירי, כי בשת עלומיך תשכחי וחרפת אלמנותיך לא תזכרי עוד... קומי אורי כי בא אורך, וכבוד ה' עליך זרח... לא ישמע עוד חמס בארצך שד ושבר בגבוליך, וקראת ישועה חומתיך ושעריך תהלה. לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם ולנגה הירח לא יאיר לך, והיה לך ה' לאור עולם ואלהיך לתפארתך. לא יבוא עוד שמשך וירחך לא יאסף, כי ה' יהיה לך לאור עולם ושלמו ימי אבלך. ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ, נצר מטעו מעשה ידי להתפאר. הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום, אני ה' בעתה אחישנה'.

'התנערי מעפר קומי, לבשי בגדי תפארתך עמי,
על יד בן ישי **בית הלחמי**, קרבה אל נפשי גאלה'.

אל הלומד

בסעיף שיש בו יותר מנושא אחד שהובא בב"י או בדרכ"מ, הבאנו בתחילת הסעיף את לשון השו"ע והרמ"א במלואם (כדי לשמור על רציפות לשון השו"ע והרמ"א), ורק אח"כ חילקנו את הסעיף לתתי נושאים מרכזיים. כאשר הסעיף דיבר על נושא אחד, הבאנו את לשון השו"ע והרמ"א במלואם ישירות בפסיקותיהם.

השתדלנו לא להחסיר מהפסיקות המופיעות בנוה"כ. גם שם השתדלנו לשמור על לשונם המקורית. לא ציינו בסמוך להם את המקור המדויק (משום שהוא נמצא בנוה"כ שם, וכן כדי להקל על רציפות הקריאה), למעט במקומות שפסיקותיהם הובאו ממקורות אחרים.

עליהם הבאנו כפי היכולת את פסיקותיהם של מרן הרב עובדיה זצ"ל והרב שמואל הלוי ואזנר זצ"ל.

המלצתנו לחזרות היא כך: תחילה יש ללמוד את כל החומר פ"א מתחילה ועד סוף. בלימוד זה יש לכתוב (מומלץ בעט אדום או כחול) ליד כל פיסקה בין מילה אחת לחמש מילים (בכל אופן פחות כמה שאפשר) בצורה מתומצתת את תוכן הפסקה (כדי שתתחיל עוד חזרות תוכל להיזכר בתוכן הפסקה במהירות, ללא צורך להתחיל לעיין שוב. דבר זה קורה בעיקר בציטוטים של הגמ'). לאחר סבב ראשון על כל החומר, יש לחלק את הלימוד ל-3 סבבי לימוד:

1. סבב נושאים - בו נשקיע את רוב הזמן ביום, ונעשה בו חזרות מהספר על נושאים מקצה לקצה בצורה של שינון (כגון: יום אחד משקיעים בדיני הדמים, ובמהלך כל היום חוזרים רק עליו עד שהוא מתיישב אצלך באופן שתרגיש שאתה

הסיכום נכתב ע"פ סדר הסעיפים המופיעים בשו"ע. כאמור הסיכום נכתב באופן שנועד לשמר את צורת הלימוד המקובלת, מן המקורות ועד אחרוני זמנינו (כולל ציטוטים מהגמרות והשו"ע).

בכתיבת הספר נעזרנו בכל ספרי הסיכומים המצויים בידינו (עיקרי השולחן, בן שמואל, שירת הים, היכל שלמה, השולחן הבהיר ועוד), וכן בספרי אחרוני זמנינו (אור ההלכה, אבני טוהר ועוד).

את הטעמים בכל הספר הכנסנו לתוך סוגריים מוקטנות (כדי להקל על רציפות הלימוד). טעמים נקודתיים, טעויות סופר, הערות / הארות ישירות, דיוקים, הקבלות, הפניות, ביאורים וכן הרחבות שאינם מרציפות הלימוד הבאנו בהערות.

את לשון הגמ' הבאנו במלואה (מתוך הבנה שכדי לשנן ולזכור הלומד חייב לעשות את העיבוד של השורות הנלמדות במוחו ורק אז להוליד את ההסבר שלהן). במקומות שראינו צורך להסביר הוספנו ביאור מיד לאחר ציטוט הגמרא. השתדלנו להדגיש בצבע בתוך הגמ' את בעל השמועה.

במחלוקות הראשונים, סידרנו את הראשונים כך שהדעה הראשונה היא הדעה שתיפסק בשו"ע, וכאשר הרמ"א יחלוק על השו"ע אז הדעה השניה המובאת בראשונים היא הדעה שתיפסק ברמ"א (למעט מקרים שלא היה ניתן לעשות זאת, כגון: ראשון שנפסק בשו"ע שמתייחס לדברי ראשון אחר באופן ישיר וכדו'). הטור לא נכתב למעט במקומות שהשו"ע חולק עליו או שהוא הפוסק היחידי, מוסיף פסיקה / טעם וכדו'.

שולט בו. לימוד זה יכול לכלול גם פתירת מבחני רבנות. יש שלומדים רק סבב זה ללא סבב נוסף).

2. סבב כללי - בו נשקיע בעיקר את הזמן של בין לבין (כגון: תורים, נסיעות, לפני השינה, עיון בהמתנה לחזרת הש"צ, אירועים ועוד), ונעשה בו חזרה מהספר מקצה לקצה על הסדר: או על כל החומר, או רק על לשון השו"ע והרמ"א.

3. סבב מבחנים (הבאנו בסוף הספר מבחני רבנות לחזרה) - אפשר לפתור מבחני רבנות מתחילת החזרות, אך מומלץ להתחיל לפתור מבחנים לאחר שהנושאים יושבים אצלך בצורה מספקת. מומלץ להשקיע בזה לא מעט זמן, וכמובן בכתב יד (המועיל לזיכרון, וגם מאמן את היד למבחן).
בכתיבת הספר השתמשנו בגפנים וצבעים שונים (וזה עיקר הספר, כדי להקל על הזיכרון של הלומד), והסברם כך:

כותרות:

כותרת סימן

כותרת סעיף

כותרת נושא שהובא בב"י ודרכ"מ

כותרת נושא שהובא בנוה"כ

כותרת נושא כללי

צבעים:

מהמקרא ועד האמוראים

גאונים וראשונים

ב"י, בדק הבית, כס"מ, השו"ע

דרכ"מ, רמ"א

אחרונים

אחרוני זמנינו

פונטים:

ציטוט גמרא

ציטוט שו"ע

ציטוט רמ"א

פונט כללי

תבליטים:

מחלוקת שו"ע רמ"א

דינים המופיעים בנוה"כ

פוסקי זמננו (מחלוקת בפוסקי זמננו תצוין באופן שהפוסקים

שנחלקים יופיעו ברצף תחת תבליט אחד ולא תחת שני תבליטים

נפרדים)

רשימות מספור:

א. אותיות יהוו מחלוקת

ב. אותיות יהוו מחלוקת

1. מספרים יהוו רשימת מספור

2. מספרים יהוו רשימת מספור

בית הלחמי

נדה

סימן קצו | דיני לבישת הלבון ובדיקתה

היום ככולו! אי דחזאי בפלגא דיומא - ה"נ, הכא במאי עסקינן - דחזאי סמוך לשקיעת החמה".

רא"ש - קושיית רמי בר חמא דיוחיא בעלמא היא ולא עיקר, והוא עצמו לא סובר כך לדינא (אלא דמתמה: 'זאנן נמי נספריה' כיוון שלא היה יודע טעמו של התנא למה אינה סופרת יום שפוסקת בו).

כל הראשונים - יום שפוסקת בו אינה סופרתו למניין ז"נ.

וכ"פ השו"ע "שבעה ימים שהזבה סופרת מתחילין ממחרת יום שפסקה בו".

זמן הפס"ט כדי להחזיקה בטהרה⁴⁷²

משנה נדה סח, א⁴⁷³ "נדה שבדקה עצמה יום שביעי (של 7 ימי נדתה) שחרית ומצאה טהורה, ובין השמשות (של היום ה-7) לא הפרישה (רש"י - לא בדקה עצמה להפריש בטהרה), (ולערב שמיני טבלה כראוי), ולאחר ימים בדקה ומצאה טמאה, הרי היא בחזקת טהורה... ור' יהודה אומר: כל שלא הפרישה בטהרה (שלא בדקה עצמה בבדיקה לקראת הטבילה) מן המנחה ולמעלה, הרי זו בחזקת טמאה. **והכמים** אומרים: אפילו בשנים לנדתה (ביום השני של שבעת ימי נדות) בדקה (שחרית) ומצאה טהורה (ולא בדקה יותר עד היום ה-7), ובין השמשות (של היום השביעי) לא הפרישה (ולסוף 7 טבלה), ולאחר זמן בדקה ומצאה טמאה - הרי זו (עד עכשיו) בחזקת טהורה (ואין לחוש שחזרה וראתה אח"כ)".

גמ' נדה סח, ב "תניא, אמרו לו לר' יהודה: אלמלי ידיה מונחות בעיניה כל בין השמשות (רש"י - אילו היתה מחוייבת לבדוק את עצמה כל זמן ביה"ש של מוצאי היום ה-7) - יפה אתה אומר, עכשיו אימר עם סלוק ידיה ראתה, מה לי הפרישה בטהרה ב-ז' מן המנחה ולמעלה - מה לי הפרישה בטהרה בראשון. בראשון - מי איכא למאן דאמר (יש מי שאומר שמועילה בדקה ביום ראשון לטהר אותה)? אין, והתניא (בניחותא) **אמר רבי: שאלתי את רבי יוסי ור' שמעון כשהיו מהלכים בדרך: נדה שבדקה עצמה יום ז' שחרית ומצאה טהורה, ובין השמשות לא הפרישה, ולאחר הימים בדקה ומצאה טמאה, מהו? אמרו לו הרי זו בחזקת טהרה. ששי, חמישי, רביעי, שלישי, שני, מאי? א"ל לא שנה. בראשון לא שאלתי, וטעיתי שלא שאלתי. אטו כולהו לאו בחזקת טומאה קיימי? וכיון דפסק - פסק, ראשון נמי, כיון דפסק - פסק. ומעיקרא מאי סבר? הואיל והוחזק מעין פתוח (ומשום כך לא היה מקום להעמידה בחזקת טהרה על סמך**

⁴⁷² **המשנה והגמ'** להלן הובאו **בב' בסע' ב**, והן שייכות גם לסע' א וגם לסע' ב. כי"כ קיבצנו את שיטות **הראשונים** מ-2 הסע' לסע' א.

⁴⁷³ הקדמה **למשנה**: אשה שראתה דם בימי נדותה, הרי היא סתתה בחזקת רואה דם אפילו לאחר שעברו 7 ימי נדה והחלו הימים הראויים לזיבה, כל עוד שלא בדקה עצמה ומצאה שפסק מעין דמיה. בדקה זאת נקראת 'פרישה בטהרה' או 'הפס"ט'. **ונחלקו התנאים במשנה** להלן, האם אפשר 'לפרוש בטהרה' ולקבוע בכך שפסק הדם עוד לפני סוף היום ה-7 (אם כי הטהרה עצמה בטבילה תהיה רק בתחילת ליל 8, או שיש לחוש שתראה שוב פעם דם לאחר הפרישה בטהרה ואין ערך לבדיקה לפני סוף 7 ימי הטומאה.

הפסק טהרה⁴⁶⁸

סעיף א | הפסק טהרה

שו"ע שבעה ימים שהזבה סופרת מתחילין ממחרת יום שפסקה בו. וכך משפטה: אם תראה ב' ימים או ג' ופסקה מלראות, בודקת ביום שפסקה כדי שתפסוק בטהרה, ובדיקה זו תהיה סמוך לבין השמשות (וכן נוהגין לכתחלה, ובדיעבד, אפילו לא בדקה עצמה רק שחרית ומצאה עצמה טהורה, סגי בכך). **ולעולם ילמד אדם** (להחמיר לכתחלה) **בתוך ביתו שתהא בודקת ביום הפסק טהרתה במוך דחוק, ושיהא שם כל בין השמשות**, שזו הבדיקה מוציאה מידי כל ספק.

הגה יש אומרים אם התפללו הקהל ערבית ועוד היום גדול, אינה יכולה לבדוק אז ללבוש לבנים ולהתחיל ולמנות מיום המחרת, מאחר דהקהל כבר עשו אותו לילה, **ויש אומרים דמותר** אפילו עשו הקהל שבת. ונוהגין לכתחלה לזיזה, ובדיעבד אין לחוש. ומקצת נשים נוהגות שאם פסקה קודם ברכו וחזרה לראות כתם או דם תוך ימי ספירתה, אז מפסיקין אפילו לאחר ברכו אם נתקלקלה סמוך לערב, וחושבים דבר זה לדיעבד, ואין למחות בידם, כי כן קבלו מאיזה חכם שהורה להן, והוא מנהג ותיקין.

האם הפס"ט מדאורייתא או מדרבנן⁴⁶⁹

- א. או"ז, רשב"ם, רא"ש**⁴⁷⁰, **מהרש"א** - הפס"ט הוא מדרבנן.
- ב. חו"ד** - הפס"ט הוא מדאורייתא.

האם יום שעשתה בו הפס"ט עולה

לה למניין ז"נ

משנה נדה לא, ב "בנות כותים נדות מעריסתן, והכותים מטמאים משכב תחתון כעליון, מפני שהן בועלי נדות, והן יושבות על כל דם ודם".

גמ' נדה לג, א "יום שפוסקת בו [הכותית] סופרתו למנין שבעה. מתקיף לה **רמי בר חמא**: ותספרנו, ואנן נמי ניספריה, דקיימא לן מקצת היום ככולו! אמר **רבא**: אם כן שכבת זרע דסתר בזיבה היכי משכחת לה?⁴⁷¹ והא מקצת

⁴⁶⁸ ידון בסע' א-ג, ה.

⁴⁶⁹ הובא **בטה"ב** (ח"ב, עמ' רמ, משפטי'ט).

⁴⁷⁰ **טה"ב** (ח"ב, עמ' רמ, משפטי'ט) - נראה שדעת **הרא"ש** נוטה יותר לומר שהפס"ט היא חומרא בעלמא **מדרבנן**, אלא שהוסף שאפילו אם תמצא לומר דהוא מהתורה, מ"מ כיון שטבילה בזמנה מצוה, יש לחוש לשמא הפסיקה ולא אדעתה.

⁴⁷¹ כלומר יש דין בזב שכאשר הוא רואה זיבה בתוך 7 ימי ספירתו, הוא סותר רק את אותו יום ולא את כל 7 הימים. ולכן אם הוא ראה באחד מהימים, ושמר אחר הראיה רק **חצי יום**, הוא כלל **לא סתר** את יומו (משום שאמרין מקצת היום ככולו).

יום הראשון בלבד, משום שבראיה ביום הראשון הוחזק מעיינה כפתוח והיא שופעת דם).⁴⁷⁴

כלומר שמהמשנה ומהגמ' עולה כך:

- א. **ת"ק** - צריכה לפסב"ט החל **משחרית** של היום ה-7.
- ב. **ר' יהודה** - צריכה לפסב"ט **מהמנחה ולמעלה** של היום ה-7.
- ג. **חכמים** - יכולה לפסב"ט אפילו מהיום ה-2 לנדתה.
- ד. **רבי** - יכולה לפסב"ט אפילו מהיום ה-1 לנדתה.
- ב"י** - משמע שכל המחלוקת בין **חכמים** ל**רבי** היא רק כאשר בדקה את עצמה ביום הראשון לראייתה **בשחרית**, אבל אם בדקה את עצמה ביום הראשון לראייתה **בביה"ש**, אפילו **המחמירים יודו שיש** לה חזקת טהרה.
- ונחלקו הראשונים** מתי זמן הפס"ט⁴⁷⁵.
- א. **רא"ש** - בדיקת הפס"ט צריכה להיות **בביה"ש** ביום שתפסוק בו מלראות.

ונחלקו הפוסקים בהבנת דבריו:

- א. **טור** - **הרא"ש** פסק **כר' יהודה** (שאמר שכל שלא הפרשה בטהרה מהמנחה ולמעלה הרי זו בחזרת טמאה), שהפס"ט בביה"ש הוא **לעיכובא**, באיזה יום שתפסוק.

ב"י (בהבנת **הטור**) - 'באיזה יום שתפסוק', היינו אפילו אם תעשה את ההפס"ט בביה"ש של היום ה-1 (שהרי **לא חילק הרא"ש** בין יום 1 לשאר הימים).

- ב. **ב"י** - א"כ **קשה** מדוע **הרא"ש** פסק כדעה יחידאה (**כר' יהודה**).

לכן נראה לי **שהרא"ש** לא כתב כן לפסק הלכה אלא לרווחא דמילתא (כדי להרחיק עצמה מידי נדנוד ספק), ואפשר שסובר **חכמים** או **כת"ק** דמתניתין. והא דקאמר בביה"ש, ודאי דלאו דווקא הוא, ולכן הפס"ט בביה"ש הוא **לא לעיכובא**, ומ"מ מה שאפשר לתקן, דהיינו לבדוק **סמוך** לביה"ש, הורה שתעשה כן (דהא ביה"ש ספק מהיום ספק מהלילה, ואם לא בדקה קודם לכן אין ראוי שתעלה לה, דכיון דמספקא לן שמא מהלילה הוא, נמצא שיום שפוסקת בו סופרתו למנין ד).

- ג. **סד"ט** - **הרא"ש** סובר **כתוספות**, ולכן כתב שצריך מהדין לפסב"ט מהמנחה ולמעלה גם לאחר היום ה-1.

- ב. **רשב"א**, **ראב"ד**, **ר' ירוחם** - פסקו להלכה שאפשר לפסב"ט בשחרית גם ביום ה-1 אע"פ שלא בדקה בביה"ש⁴⁷⁶ (מפני שמסתבר טעמו של **רבי** שאין הבדל בין היום ה-1 לשאר הימים, משום שכשם שבשאר הימים אם היתה מוחזקת

474 **רבי** שואל את **ר' יוסי ור"ש** מתי מועילה הבדיקה, וענו לו שמיום שני מועיל. ומזה מבניה **הגמ'** שאם הדם פסק אז, היינו שהוא פסק **לגמרי**.

475 יש לשים לב שחלק מהדעות מדברות על הזמן ביום הפסקת הראיה (ללא התייחסות ליום הראשון או השני), וחלק מהדעות מדברות על הזמן ביום הפסקת הראיה כאשר הפסקת הראיה היתה ביום הראשון או השני.

476 כך מסביר **הב"י** את דברי **הרשב"א** (בתה"ב **הארוך**), עיי"ש.

477 נראה בפשטות לומר שה-דברי' שהוא מיקל בו זה על דברי **הרמב"ן** שכתב: 'ויהיו ידיה בין עיניה **כל ביה"ש**', כלומר **שהמיקל הקל** רק כאשר בדקה את עצמה **סמוך** לביה"ש (שגם אם בדקה עצמה אז, תועיל לה

לטמאה אנו אומרים שכיון שפסק הדם פסק לגמרי, כך גם ביום ה-1, ומשמע שגם **חכמים** שאמרו במשנה שבדיקה מועילה מיום 2 ואילך, זהו לאו דווקא, משום שאין סברא לחלק).

רשב"א - ומ"מ סיים **הרשב"א** שלעולם ילמד אדם בתוך ביתו שתהא האשה בודקת יום הפסק טהרתה במוך דחוק, ושיהא שם **כל ביה"ש** (שזו בדיקה מוציאה מידי כל ספק).

ב"י - ולי מה יקרו דברי **הרשב"א**, וזהו כוונת **הרמב"ן** במה שכתב: 'שיהיו ידיה בין עיניה **כל ביה"ש**'.

- ג. **רמב"ם** - יכולה לפסב"ט ביום השני בשחרית, אבל אינה יכולה ביום הראשון (משום שהוחזק מעיינה פתוח).

ב"י - משמע שביום הראשון **לא מועיל** הפס"ט גם בביה"ש.

מ"מ (ע"פ **הב"י**) - הביא את דברי **הרמב"ן** (להלן) בלי להעיר **שהרמב"ן חולק** על **הרמב"ם**.

ב"י - אולם מכך **שהמ"מ** הביא את דברי **הרמב"ן** בלי להעיר שהוא **חולק**, נראה לי **שהרמב"ם** לא אסר ביום הראשון אלא כשלא בדקה בביה"ש, אבל אם בדקה **בביה"ש** ומצאה טהורה, **טהורה** (דתו ליכא למיחש למידי).

- ד. **רמב"ן** - פסק **כחכמים**, ולכן אם ראתה יום ראשון בשחרית ופסקה בו ביום, אינה מונה מיום המחרת אא"כ תחזור לבדוק ויהיו ידיה בין עיניה **כל ביה"ש** (משום שחזקת כל היום הראשון כולו טמא, שהרי הוחזק מעין פתוח ודמים חוזרין לה אע"פ שפסקה בשחרית).

- ה. **רמב"ן** בשם **יש מיקל** - **יש מיקל** בדבר⁴⁷⁷, מכיוון שבדקה עצמה (**סמוך** לביה"ש ולא בשחרית כבה"ע כאן) ופסק הדם, ולאחר זמן מצאה טהור, הרי זו בחזקת טהורה.

- ו. **תוספות** (נדה סח, ב, ד"ה אמרו ליה) - אם הוחזקה לראות דם בשחרית, מהדין יכולה לפסב"ט אפילו באותו יום שראתה **מהמנחה ולמעלה** (כיוון שהוחזקה רואה בשחרית).
- ז. **רא"ה**⁴⁷⁸ - הלכה **כחכמים**, שרק מהיום ה-2 בשחרית מועילה הבדיקה, ולא מספיקה הבדיקה של היום ה-1.

השו"ע פסק **כרא"ש**⁴⁷⁹ (להבנתו **ב"י**) "**אם תראה ב' ימים או ג' ופסקה מלראות, בודקת ביום שפסקה כדי שתפסוק בטהרה, ובדיקה זו תהיה סמוך לבין השמשות**".

הרמ"א פסק **כרשב"א הראב"ד ור' ירוחם**⁴⁸⁰, וכ"פ **כרא"ש** (ע"פ **הב"י** לרווחא דמילתא) "**וכן נוהגין לכתחלה, ובדיעבד, אפילו לא בדקה עצמה רק שחרית ומצאה עצמה טהורה, סגי בכך**".

הבדיקה), ולא כשבדקה עצמה בשחרית.

478 ראיותיו:

1. הלכה **כמשנה** שלא מזכירה יום ראשון.
2. **רבי** איסורא בטוח שהקל, רק העלה צד **להתיר**.
3. ספק איסורא לחומרא **ואסור**.

479 **גרי"א** - **להחמיר** לכתחילה **כר' יהודה במשנה**.

480 **גרי"א** - בדיעבד פוסקים **כרבנן** (משום שקי"ל כמותם).

יש לשים לב **שהרמ"א** כאן פוסק **כרשב"א הראב"ד ור' ירוחם** רק לעניין זה שיכולה לבדוק בדיעבד בשחרית, אבל **הרמ"א לא פוסק כמותם** שיכולה לבדוק רק בשחרית גם ביום ה-1 (כמובא בסעי' ב, שפוסק

שהפסב"ט בשחרית, נכון **שתחזור** לבדוק סמוך לביה"ש (משום שלא חשיב דיעבד כ"כ, ומהיות טוב נכון לחוש למה שכתבו החו"ד והסד"ט ע"פ דברי התוספות והרא"ש).

- **טה"ב** (ח"ב, עמ' רפה, משמטה"ט) - ובדיעבד אם הפסב"ט בביה"ש, יש **להקל** (מסעס ס"ס), אלא שבודאי **אין לסמוך** ע"ז לכתחילה (וצריך להורות לנשים שעליהן לפסב"ט קודם שקעה"ח, לפני זמן ביה"ש, ורק בדיעבד מיהא יש לסמוך על הס"ס להקל שתוכל למנות ז"נ מיום המחרת).⁴⁸⁴
- **ילקו"ט** (עמ' תמג, בהע' ד"ה 'ויש' והלאה) - ולעניין אישה שהפסב"ט לאחר **13.5** דקות זמניות מהשקיעה, עיי"ש.
- **טה"ב** (ח"ב, עמ' רסב-רסז, משמטה"ט) - ואם היא לא יכולה לפסב"ט כדין מחמת מכה שיש לה באותו מקום, **תמתינ** עד שיעברו מספר הימים שרגילה לראות בהם, **ותתן דעתה** להרגיש אם יוצא ממנה דם, ואם לא הרגישה, **עולה לה** להפס"ט, ותתחיל למנות ז"נ מיום המחרת.⁴⁸⁵

מוך דחוק

- **השו"ע** (ע"פ דבריו **ב"י**) פסק שלכתחילה צריך לעשות **כרשב"א**,⁴⁸⁶ והרמ"א הוסיף בדבריו שזה חומרא לכתחילה **"ולעולם ילמד אדם** (להחמיר לכתחלה) **בתוך ביתו שתהא בודקת ביום הפסק טהרתה במוך דחוק, ושיהא שם כל בין השמשות, שזו הבדיקה מוציאה מידי כל ספק"**.
- **טה"ב** (ח"ב, עמ' ערב-רעג, משמטה"ט), **שבה"ל** (שיעורים, ס' א, יב-יג, וכן ס' ב, ד) - הביאו שיש **מחלוקת** האם מוך דחוק הוא לעיכוב או לא!⁴⁸⁷
- א. **שו"ע, רמ"א** - מצוה מן המובחר, אבל **אינו לעיכובא**.
- ב. **חו"ד, סד"ט** - אם פוסקת ביום שראתה בו, המוך **לעיכובא**.

ובשבה"ל (סכ"ה"ל, ס' ג, ד) פסק כן: אחר שרחצה, תמתינ ככל האפשר **כמה דקות** עד הבדיקה, אא"כ אין שהות עד שקעה"ח.

483 **טה"ב** (ח"ב, עמ' רצב-רצג, משמטה"ט) - בין בימות החמה ובין בימות הגשמים.

484 **טה"ב** (ח"ב, עמ' רפת, ת"ע, 38) - **האגרות משה** כתב שמי שמקל במוצ"ש שלא **כר"ת**, **אין** לו להקל בזה (שלא יהיו תרתי קולי דסותר). ולפ"ז למנהג רוב בני ארץ ישראל שנהגים כהגאונים, **אין** להקל בזה, לדעתו. אך כמובן שהרבה יש מה להשיב על דבריו, ורק כשעשתה את ההפס"ט במוצ"ש, שמגלה בעצמה באותו מוצ"ש שלא חושבת היום והלילה כשיטת **ר"ת**, יש מקום קצת לדבריו (כדי שלא יהיה תרי קולי דסותר אהדדי באותו יום). הלא **הלא לא חשיב** תרי קולי דסותר. ובפרט שגם בלא סברת **ר"ת** יש לנו הספק דשמא הלכה **כר' יוסף**, ואכמ"ל. ע"כ.

485 עיי"ש בהרחבה שהחזיק בדעת **הגאון בעל זכרון יוסף**. **ובטה"ב** (ח"ב, עמ' שסו-שסז, משמטה"ט) כתב שנשאי"א לה לעשות בדיקה גמורה בחו"ס (כי הבדיקה הזאת גורמת לה ראיית דם), אם כבר עברו עליה מספר הימים שרגילה לראות בהם, יכולה **להקל** שאין צורך בבדיקת חו"ס, אלא תעשה **בדיקה שגרתית** (בדיקה רגילה) כמה שאפשר לה.

486 **באר הגולה** - וכן כתב **הטור בשם אביו הרא"ש**, שיהיה שם **כל** ביה"ש.

487 ועיי"ן בסע' ב במחלוקתם, האם **השו"ע** מודה לרמ"א במקרה שראתה רק יום **1**, ולא הניחה מוך דחוק בביה"ש, האם בדיעבד מספיק מה שהפסב"ט סמוך לביה"ש.

■ **גרא" - הרמ"א אינו חולק על השו"ע** אלא **מפרש** כוונתו (שהרי **בב"י** הסביר שדברי **הרא"ש** הם לרווחא דמילתא).

■ **חו"ד, סד"ט** - פסקו **כתוספות**, שכל שראתה בו ביום צריכה מהדין לבדוק סמוך לביה"ש דווקא (שאותו יום אינו בחזקת טהרה, ולא מהני בדיקת שחרית או צהריים).

• **טה"ב** (ח"ב, עמ' שח) - מנהג טוב שתרחץ **כל גופה** קודם ההפס"ט, או לכל הפחות תרחץ **באותו מקום ובין ירכותיה**, ואם א"א לה לרחוץ כלל, **אין** זה מעכב.⁴⁸¹

• **טה"ב** (ח"ב, עמ' עדר-ערה, משמטה"ט) - נוהגות נשים צדקניות שלפני הבדיקה במוך כל ביה"ש, בודקות עצמן היטב במוך או בבגד לבן בעומק כפי יכלתן, ואם ימצא המוך מלוכלך בדם, רוחצות עצמן היטב באותו מקום, ואחר הניגוב, **והמתנה במספר דקות**⁴⁸², חוזרות ובודקות שנית כראוי (קודם שקעה"ח), ואם בפעם השניה יצא נקי, נחשב להן כהפס"ט. ולמצוה מן המובחר נוהגות שחוזרות ומכניסות המוך באופן שישאר שם כל ביה"ש, ואחר לילה ודאי מוציאות את המוך, ושומרות אותו עד למחרת בבוקר במקום צנוע ושמור היטב, ובודקות אותו למחרת לאור היום, ואם הוא נקי מתחילה מיד לספור ז"נ. וכן ראוי לנהוג.

• **טה"ב** (ח"ב, עמ' רלח) - בדיקה זו צריך שתהיה **אחר זמן מנחה קטנה**.

• **טה"ב** (ח"ב, עמ' ער, משמטה"ט) - טוב שתפסב"ט **בתוך חצי שעה** קודם שקעה"ח⁴⁸³ כפי שמתפרסם בלוחות (משום שבד"כ פירוש 'סמוך' הוא כחצי שעה), ולא בביה"ש עצמו (שהוא ספק לילה).

• **טה"ב** (ח"ב, עמ' רסט, משמטה"ט) - ואם יש צורך גמור בדבר, ויודעת שיקשה עליה לפסב"ט סמוך לביה"ש, **יכולה** לפסב"ט אפילו בשחרית.

• **טה"ב** (ח"ב, עמ' רעז, משמטה"ט) - ואם הפסב"ט בשחרית, וראתה בו ביום, וזכרה באותו יום שראתה, אע"פ

שם שבדיקת שחרית ביום ה-1 כאשר ראתה יום **1**, **אינה מועילה** אפילו בדיעבד).

481 **טה"ב** (ח"ב, עמ' שטו, משמטה"ט) - וי"מ כשאין לה מים כלל, תקנה עצמה היטב ע"י **רוק שבפיה**, או אפילו **במי רגליה**, ואם א"א לה גם בזה, תנקה **בכל מידי דמנקה**.

482 עיי"ן **בטה"ב** (ח"ב, עמ' עדר-ערה, משמטה"ט) שהביא את דברי **החזו"א** שלא מועילה הבדיקה תכף הרחיצה אלא צריכה לשהות **זמן מרובה**, ומשכ"ש (עמ' ערה) שגם **החזו"א** מודה **להקל** בזה בסתם נשים (שימתיני **מספר דקות** ואז זמן מרובה, כן הבין **בילקו"ט** (בעמ' תשפד) את כוונת **טה"ב**). וכן עיי"ן **בילקו"ט** (מכתב נא, עמ' תשפד-תשפה) משכ"ש בביאור דברי **טה"ב**, ובסיכום דבריו בעניין זה (בעמ' תשפה, ד"ה זנראה' והלאה). **ובילקו"ט** (עמ' תלה, א) כתב לדינא שצריך **לחלק** כך:

1. **מותר** לפסב"ט **מיד** אחר הרחיצה, ואז תוכל להשהות באותו מקום למשך כמה דקות (משום שאם תחכה יש חשש שתשכח לעשות הפסק עד אחר השקיעה).
2. ואם אין חשש שתשכח לפסב"ט, **תמתינ כמה דקות** אחר הרחיצה.
3. ואם היתה רואה וסתה עד זמן בדיקת ההפסק, ורחצה ע"מ לנסות אולי תצליח להפסיק היום בטהרה, וראתה דם בבדיקה, הנכון הוא **שתמתינ מספר דקות** ואז תבדוק.
4. ואם יש חשש שתשכח, או שלא נותר זמן עד הלילה, תוכל להניח את העד באותו מקום **תיכף** אחר הרחיצה, ולהוציאו רק בעוד כ-**10** דקות לפחות. ובדיעבד שפיר דמי.
5. וכל זה ברחיצה פנימית, אך ברחיצה חיצונית **מותר**.

- **טה"ב** (ח"ב, עמ' רלח) - נכון **להחמיר** לכתחלה שתשים מוך דחוק, ויהיה מונח שם בפנים כל משך זמן ביה"ש, שהוא **כרבע שעה**⁴⁸⁸ אחר שקעה"ח.⁴⁸⁹
- **שבה"ל** (סכה"ל, סע' א, יא) - אנו נוהגים **כרמב"ם**, ששיעור ביה"ש הוא **18 דקות**, ומניחים המוך זמן מה קודם השקיעה, ומוציאים אחר שעברו **18 דקות** מהשקיעה.
- **טה"ב** (ח"ב, עמ' רעג, משמעה"ט) - ואשה שקשה לה לתת מוך דחוק כל ביה"ש (שהיא רגישה, והמוך גורם לה כאב, או שחוששת שע"י המוך הדחוק יצא דם מהבית החיצון של הרחם), יכולה **להקל** לפסב"ט ללא מוך דחוק כל ביה"ש (כיון שאינו מהדין, אלא חומרא בעלמא למצוה מן המובחר).

בדיקת הפס"ט אחר תפילת ערבית או קבלת שבת

- תה"ד בשם אחד הגדולים - אחד הגדולים** השיב שאפילו אם התחילו הקהל להתפלל ערבית ועשאוהו לילה, כל עוד היום גדול, **אין לחשוב** לילה לעניין הפס"ט, ויכולה להתחיל למנות מיום המחרת.
- האגור בשם המהרי"ל - הקל** כסברא הזו, שאע"פ שהקהל התפללו ערבית, כל עוד לא שקעה החמה נחשב יום לעניין הפס"ט, ואפילו בע"ש אחר תפילת ערבית וקבלת שבת יכולה לפסב"ט (משום שהתוספת לקבלת שבת אינה שייכת לעניין נדה).
- תה"ד - חלק** על אותו **אחד מהגדולים**, שאפילו אם היא לא התפללה אלא רק הקהל התפללו ערבית, כבר עשו הקהל אותו לילה, ושוב אין יום המחרת עולה לה מהמניין.

הרמ"א פסק **כתה"ד** להחמיר לכתחילה **"הגה יש אומרים** אם התפללו הקהל ערבית ועוד היום גדול, **אינה יכולה** לבדוק אז ללבוש לבנים ולהתחיל ולמנות מיום המחרת, מאחר דהקהל כבר עשו אותו לילה, **ויש אומרים דמותר** אפילו עשו הקהל שבת. ונוהגין לכתחלה ליתרה, ובדיעבד אין לחוש".⁴⁹⁰

לדינא

- ש"ך בהבנת המהרי"ל** (הביאו **האגור**) - משמע **מהמהרי"ל** ומראיותיו שהביא, שגם אם היא התפללה ערבית וקיבלה שבת בעוד היום גדול, אשה זו **מותרת** לפסב"ט.

אבל אם היא התפללה ערבית וקיבלה שבת לאחר **6 שעות** מחצות היום כשהימים ארוכים (כימי תמוז)⁴⁹¹, לכו"ע **אסור** לה לפסב"ט.

- דגמ"ר בהבנת הש"ך** - מה שהחמיר **הש"ך** זה כשהיא התפללה ביחד עם הקהל ערבית, ושניהם קיבלו שבת.
- דגמ"ר, ב"ח**⁴⁹² - ואעפ"כ עדיין **תועיל** לה הבדיקה **בדיעבד** כל עוד תפסב"ט **עד השקיעה** (ולא כמו שכתב **הש"ך** שתעשה את ההפס"ט בימים הארוכים עד **6 שעות** לאחר חצות היום, ואם תעשהו לאחר **6 שעות** מחצות היום, אסורה אפילו בדיעבד).

- ש"ך בשם אביו (רבי מאיר), מהרש"ל** - אבל **הגאון אמו"ר** הסביר בדעת **הרמ"א** שאם היא התפללה ערבית, **אין להקל** אפילו בדיעבד (כמבאר **בשו"ע**, סו"ס שעה לעניין אבלות), ומה שהתיר **הרמ"א** זה רק כאשר היא לא התפללה ערבית אע"פ שהציבור התפללו ערבית.

- **טה"ב** (ח"ב, עמ' רצ), **שבה"ל** (סכה"ל, סע' א, יד) - פסקו **להקל**, שכל עוד לא שקעה החמה, יכולה לפסב"ט.

פסקה בטהרה קודם ברכו וחזרה לראות כתם או דם

הרמ"א פסק "ומקצת נשים נוהגות שאם פסקה קודם ברכו וחזרה לראות כתם או דם תוך ימי ספירתה"⁴⁹³, אז מפסיקין אפילו לאחר ברכו אם נתקלקלה סמוך לערב, וחושבים דבר זה לדיעבד, ואין למחות בידם, כי כן קבלו **מאיה חכם** שהורה להן, והוא מנהג ותיקין".

ונחלקו האחרונים בהסבר דברי **הרמ"א**:⁴⁹⁴

- ב"ח - מהרמ"א** משמע כך:
 - אם הפסב"ט קודם ברכו, וחזרה וראתה דם באותו יום סמוך לערב, אשה זו **לא יכולה** לחזור ולפסב"ט באותו יום לאחר ברכו.
 - אבל אם חזרה וראתה דם בתוך הז"ז, דווקא אז היא יכולה לחזור ולפסב"ט לאחר ברכו.

- ש"ך** - כוונת **הרמ"א** היא שאפילו אם אשה זו הפסב"ט לפני ברכו, וחזרה וראתה דם באותו יום שהפסב"ט, כל עוד לא שקעה החמה, **מותר** לה לפסב"ט שוב, אע"פ שזה לאחר ברכו (ואין לומר שכיוון שאשה זו הפסב"ט לפני ברכו, אז לאחר ברכו זה לילה בשבילה, אלא זה עדיין יום, ולכן היא יכולה

בשעותיהם, כלומר שרק **12 שעות** שייכות ליום (כלומר **6 שעות** קודם חצות היום, ו-**6 שעות** לאחר חצות היום), ושאר השעות לוח היום מהלילה, ודינם כלילה, ולכן האשה הזו יכולה בימים הארוכים לפסב"ט רק עד **6 שעות** לאחר חצות היום, אבל בתר הכי (שהם שעות ששייכות כבר ללילה), אע"פ שעדיין יום גמור הוא, לכו"ע **אסור** לה לפסב"ט אחר שהתפללה ערבית וקיבלה שבת.

- ב"ח** - דייק מדברי **הרמ"א** שדווקא בתוך ימי ספירתה התירו לפסב"ט אפילו אם ראתה אחר ברכו, אבל בתחילת ימי ספירתה, אם ראתה דם אחר ברכו, אע"פ שעוד היום גדול, **אינה** פוסב"ט באותו יום. אך **הב"ח דחה** זאת, וכתב שאפילו בתחילת ימי הספירה **התירו** לה לפסב"ט אם ראתה אחר ברכו (משום דעיקר ההפסקה היא **סמוך לשקיעה**).

- ש"ך** - אפילו ביום הראשון לספירתה.
- אע"פ שלדינא **מסכימים** הפוסקים להלן עם הדין שהובא **ברמ"א**.

⁴⁸⁸ **טה"ב** (הקצ"ר, עמ' קצ, כ) - שהוא **כרבע שעה זמנית** לאחר שקעה"ח. ושם (בסעי' כג) כתב שראוי שתניח המוך כמה דקות סמוך לשקעה"ח, ויהיה מונח שם עד **5 דקות** לאחר צה"כ, דהיינו **כ-20 דקות** אחר שקעה"ח (משום שאז יהיה הדבר ודאי שהיה המוך מונח שם כל ביה"ש).

⁴⁸⁹ **טה"ב** (ח"ב, עמ' רעג, משמעה"ט) - והנהוגות **להחמיר** במוצ"ש **כר"ת**, במוך די להן לנהוג **כנאונים**, ולכן יניחו המוך כ-**10** לפני השקיעה, וישאר אצלן המוך בפנים כל ביה"ש (שהוא כרבע שעה), ואח"כ עוד כ-**5 דקות**, שהיה לילה ודאי, ובסבה **כחצי שעה**. ואין צורך להחמיר יותר על כן (פן יגרם המוך שריטות בגופה).

⁴⁹⁰ **סד"ט** - דעת **הרמ"א** כך:

1. **לכתחילה** - תפסב"ט **קודם** ברכו.

2. **בדיעבד** - תפסב"ט **לאחר** ברכו.

⁴⁹¹ **ש"ך** (סי' קפד, ז) - כשהיום גדול, מחשבים את היום והלילה כשוים

אם שימשה עם בעלה קודם שתראה דם לבין לא שמשה, אבל לפי מה שכתב **מון הב"י** שהמנהג בכל מקומותינו שלא להמתין אלא בשימשה עם בעלה, ומשום פש"ז, אבל אם לא שימשה, **יכולה** לפסב"ט **מיד** בשעה שפסקה לראות, ולא גזרין לא שימשה אטו שימשה.

סעיף ג | הנהגת האשה לאחר הפס"ט

- א. **רא"ש - ש** ביום שתפסוק בו מלראות, תלבש חלוק **הבדוק** לה שאין בו כתם.
- ב. **מורכבי בשם הרוקח - ב** ביום שפוסקת מלראות תלבש **חלוק לבן**, ובלילה תשים **סדינים לבנים** במיטתה (שאם תראה עוד יא ניכר בחלוקה). ומנהג **כשר** הוא כשהאשה מפסב"ט לרוחץ וללבוש לבנים, אמנם אם אינה רוחצת אלא פניה של מטה, דיה בכך.
- ג. **אגור, הגשע"ד - א** אשה שהולכת בדרך ואין לה בגדים נקיים ללבוש, **תספור ז"ג**, ובלבד שהחלוק יהיה **נקי** מדם.

השו"ע פסק כרא"ש "ביום שפסקה מלראות ובזדקת עצמה כאמור, תלבש חלוק **הבדוק** לה שאין בו כתם, ובלילה תשים סדינים **הבדוקים** מכתמים, ומיום המחרת תתחיל לספור שבעה נקיים".

הרמ"א פסק כמורכבי האגור וההגשע"ד "ומנהג **כשר** הוא כשהאשה פוסקת בטהרה שתרחץ ולבושת לבנים, אמנם אם לא רחצה רק פניה של מטה, די בכך, וכן נוהגין ואין לשנות. אבל בשעת הדחק, כגון: אשה ההולכת בדרך ואין לה בגדים, תוכל לספור ז' נקיים, רק שהחלוק נקי ובדוק מדם".

- **תוה"ש - א** אם ספרה ז"ג ללא רחיצה ולבישת לבנים כלל, בדיעבד **מותרת** לטבול. אבל לכתחילה אין לשנות את המנהג ולספור ז"ג בלא רחיצה ולבישת לבנים, אא"כ היא בדרך (כמו שהובא ברמ"א).
- **חכ"א - א** החמיר שגם הכרים והכסותות יהיו נקיים מכתמים.
- **טה"ב (ח"ב, עמ' שיג, משמטה"ט), שבה"ל (סכה"ל, סעי' ג, ב) -** כרים וכסותות **א"צ** לבנים, והיא חומרא יתירה.
- **טה"ב (ח"ב, עמ' שט, משמטה"ט), יבי"א (ח"ג, י"ד, י, ט) -** מכך **שמרן** לא כתב לבן דווקא, משמע שמעיקר הדין בין החלוק ובין הסדינים די שיהיו **בדוקים** ונקיים מכתמים, ואין צורך שיהיו לבנים (שמכיוון שהפסב"ט, הרי היא בחזקת טהרה בכל ימי ז"ג). ומה שכתב **הרמ"א** הינו רק בתורת מנהג (**וביבי"א** כתב שמותר אפילו לכתחילה ללבוש בגד צבעוני סמוך לבשר בז"ג, עיי"ש).
- **טה"ב (ח"ב, עמ' שיב, משמטה"ט) -** ואשה שעלולה לראות כתמים (כגון: עיש לה מכה בחדרי בטנה, ומוצאת תמיד כתמים על חלוקה או על הסדין שמצעת בו את המיטה), **יכולה** אפילו לכתחילה ללבוש בגדי צבעונים בכל ימי ז"ג שלה, וגם תציע על מיטתה סדין צבעוני, ואם תמצא עליהם

במחלוקת בדעתו.

לחזור ולפסב"ט כל עוד זה לפני השקיעה, וזה מה שכתב **הרמ"א**: 'ובדיעבד אין לחוש'.

ג. **תוה"ש - א** ע"פ שדברי **הש"ך** בהסברו את דברי **הרמ"א דחוקים מאד**, מ"מ ראוי לסמוך על זה.

סעיף ב | הפס"ט כשראתה יום אחד⁴⁹⁵

השו"ע פסק⁴⁹⁶ "ראתה יום אחד בלבד, ופסקה בו ביום, צריכה לבדוק עצמה במוך דחוק, ושיהא שם כל בין השמשות".

הרמ"א פסק כרמב"ן בשם יש מיקל⁴⁹⁷ הגה ובדיעבד אם בדקה עצמה סמוך לבין השמשות, ומצאה עצמה טהורה, אף על פי שלא היה המוך אצלה כל בין השמשות, **סגי**. אבל בדיקת שחרית לא מהני, הואיל ולא ראתה רק יום אחד⁴⁹⁷.

דעת השו"ע

- א. **גרי"א - השו"ע פסק כחכמים והרמב"ם** (ע"פ **הב"י**). וכן היא דעת **הרמב"ן**).
- ב. **באר הגולה - השו"ע פסק כרבי הרשב"א והטור בשם אביו**.
- **טה"ב (ח"ב, עמ' שב, משמטה"ט) -** ונראה לפענ"ד שגם **מון השו"ע** שכתב שבראתה יום 1 בלבד ופסקה בו ביום 'צריכה' לבדוק במוך דחוק כל ביה"ש, גם הוא **מודה** למה שכתב **הרמ"א בהגה להקל בדיעבד** כשפסב"ט סמוך לביה"ש, אע"פ שלא היה אצלה מוך דחוק כל ביה"ש (ולשון 'צריכה' שכתב אינו אלא לכתחילה).
 - **שבה"ל (שיעורים, סעי' א, יב) -** לדעת **השו"ע** אם ראתה רק יום 1, **צריכה** להניח מוך דחוק בביה"ש, וזה **לעיכובא**.
 - **סד"ט - תמה** על **הרמ"א**, שהרי **כל הראשונים שמחמירים** שלא תועיל בדיקת שחרית, סוברים **כרמב"ן** שצריך מוך דחוק כל ביה"ש? אלא שצ"ל **שהרמ"א** מכריע כן מדעת עצמו בפשרה בין הפוסקים.
 - **דגמ"ר -** מה שכתב **הרמ"א** 'בדיקת שחרית לא מהני', הוא לאו דווקא שחרית, אלא כל בדיקה שתהיה **קודם זמן מנחה קטנה, לא תועיל** ביום הראשון.
 - **ש"ך בשם המעדני מלך - הקשה** בשמו, לדין שנוהגים שצריכה להמתין 5 ימים מיום שראתה בו ואח"כ תפסב"ט ותספור ז"ג (כדאיאת בהגה סעי' יא), מה הנפק"מ אם היא יכולה לבדוק ביום הראשון?
- ותירץ** שהנפק"מ היא לאשה שחזרה וראתה בימי ספירתה, שלא מהני לה בדיקת שחרית ביום הראשון, אבל באשה שראתה רק כתם, אפשר **להקל** בין בימי ספירתה בין בתחילה.
- תוה"ש - תירץ** נפק"מ אחרת, כגון: לכלה שמותרת לספור ז"ג **מיד** שתפסוק.
- **טה"ב (ח"ב, עמ' רצז, משמטה"ט) -** וכל זה נכון לדידהו שנוהגים כמו שפסק **הרמ"א** (בהגה בסעי' יא, שאין לחלק בין

495 מקורות הסעי' מובאים בסעי' א, וכן פסקת ההלכה מוסבת על **הראשונים** שם.

496 נראה לומר **שהשו"ע פסק כרמב"ם** (ע"פ **הב"י**) **והרמב"ן**. ועיין להלן

497 ט"ז - משום שמעיינה **פתוח** ביום ההוא.

כתמים בלי הרגשה, אפילו ב-3 ימים ראשונים לספירתה, **תעלים עיניה מהם**, והיו כלא היו.

הסיחה דעתה מהספירה

אשה שמצאה כתם בימי ליבונה, ולערב הפסח"ט מחדש ולבשה שנית לבנים, ואמרו לה חברותיה ביום המחרת שגם על הכתם היא צריכה להמתין מחדש 5 ימים, וחזרה ולבשה כתנות שלה הנכתם בכמה כתמים, אבל היתה חגורה מלמטה סינר לבן ונקי מליבונה של אתמול, ואחר 2 ימים נודע לה שא"צ להמתין מחדש 5 ימים.

נחלקו האחרונים האם אשה זו רשאית למנות ז"נ מהפס"ט הראשון (משום שהיא אומרת שהיא מכרת את הכתמים שבחלוקה שהם מימי טומאתה ה-1):

א. **מעיל צדקה, חכ"א - אינה יכולה**, והימים שהסיחה דעתה מהם אינם עולים לספירת ז"נ. אבל אם לא הסיחה דעתה מהספירה ולא החזיקה עצמה לטמאה בימים אלו:

1. אם היא מכרת בטבועות עין שהכתמים הם מימי הנדות הקודמים, או אפילו אם היא לא מכירה אלא שהסינר שעל גופה נקי, **יכולה** לתלות שהכתמים הם מימי הנדות הקודמים ולצרפם למניין ז"נ.

2. אבל אם היא לא מכרת בטבועות עין שהכתמים הם מימי הנדות הקודמים וגם הסינר שעל גופה אינו נקי, **אינה יכולה** לתלות שהכתמים הם מימי הנדות הקודמים (משום שהיא ב-3 ימים הראשונים של הז"נ).

ב. **בית דוד - חולק על המעיל צדקה**, וסובר שהסה"ד אינו סותר את הספירה, ויכולה למנות את הימים שהסיחה דעתה מהם לז"נ.

• **טה"ב (ח"ב, עמ' שמה-שנה, משמח"ט) -** אם הסיחה דעתה בחלק מהיום, ובסוף היום נמלכה בדעתה והחליטה להמשיך בספירת ז"נ, **אין** זה הפסק, אבל אם הסיחה דעתה יום או יומיים, יש **להחמיר**. ובמקום הצורך יכולה **להקל**. ואם נסתפקה בכתם, ואחר כמה ימים חכם טיהר לה הכתם, עולים לה הימים לז"נ.

שבה"ל (סכה"ל, סע' ד, ט) - ראתה כתם בז"נ, וטעתה לומר שהוא טמא, ונתברר שטעתה ויכולה לספור, יש **להחמיר** שצריכה להתחיל שוב ז"נ. ואם לא הסירה את הבגדים הלבנים, אין זה היסט הדעת ויכולה **להקל**. ואפילו בהסה"ד ממש היינו רק אם היה הסה"ד במשך עונה, אבל מקצת היום, אינו נחשב הסה"ד.

■ **פת"ש -** אשה שבאמצע ז"נ התחרטה והפסיקה לספור, צריכה **להתחיל מחדש** את הספירה.

שבעה נקיים⁴⁹⁸

סעיף ד | מספר הבדיקות בז"נ⁴⁹⁹

שו"ע בכל יום מז' ימי הספירה צריכה להיות בודקת לכתחלה פעמים בכל יום, אחת שחרית ואחת סמוך לבין השמשות.

ואם לא בדקה בכל השבעה אלא פעם אחת, לא שנא בדקה ביום ראשון של השבעה או ביום השביעי או באחד מהאמצעים, מאחר שבדקה ביום שקודם השביעי ומצאה טהורה, עלו לה. אבל אם לא בדקה בכל הז', וביום השמיני בדקה ומצאה טהורה, אין לה אלא יום ח' בלבד ומשלמת עליו. ויש אומרים שצריך שתבדוק ביום ראשון מהשבעה וביום השביעי. ואין להקל.

הגה והבדיקה תהיה לאור היום ולא לאור הנר, ובדיעבד מהני אפילו לאור הנר.

מספר הבדיקות לכתחילה

א. **סמ"ג, סמ"ק, תרומה, מרדכי -** צריכה לבדוק בכל יום בז"נ פעמים (שחרית כשעומדת ממיטתה וסמוך לביה"ש).

ב"י - נראה שמקורם במשנה (נדה יא, א): 'ופעמים צריכה להיות בודקת שחרית וביה"ש'.⁵⁰⁰

ב. **רמב"ן, רשב"א, רא"ש -** תבדוק בכל יום בז"נ פ"א.

השו"ע פסק **כסמ"ג הסמ"ק התרומה והמרדכי** "בכל יום מז' ימי הספירה צריכה להיות בודקת לכתחלה פעמים בכל יום, אחת שחרית ואחת סמוך לביה"ש".

• **טה"ב (ח"ב, עמ' שיט, משמח"ט) -** הבדיקה השניה תהיה קודם שקעה"ח, ומ"מ כיוון שהיא רק לכתחילה, אם קשה לה לבדוק קודם שקעה"ח, יכולה לבדוק גם בביה"ש, ואפילו בביה"ש של ר"ת, עד **צה"כ**. אבל בדיקה בלילה, כמאן דליתיה דמי. ומ"מ תהיה מותרת גם בלי בדיקה זו.

מספר הבדיקות בדיעבד

משנה נדה סח, ב "הזב והזבה שבדקו עצמן ביום ראשון ומצאו טהור, וביום השביעי ומצאו טהור, ושאר ימים שבינתיים לא בדקו. ר' אליעזר אומר: הרי הן בחזקת טהרה. ר' יהושע אומר: אין להם אלא יום ראשון ויום שביעי בלבד. ר' עקיבא אומר: אין להם אלא יום שביעי בלבד".

גמ' נדה סח, ב - סט, א "תני, ר' יוסי ור' שמעון אמרי: נראין דברי רבי אליעזר מדברי רבי יהושע, ודברי רבי עקיבא מדברי כולן, אבל הלכה כרבי אליעזר".⁵⁰¹

בבדיקה מיוחדת כל עוד לא הרגישה).

500 **ב"ח -** הסביר שלמרות שנאמר שם לעניין טהרות, שייך טעם זה גם לבעלה בז"נ (כיוון שהיא בחזקת טמאה).

501 כאן נפסקה הלכה **כרבי אליעזר**, שכל שבדקה את עצמה ביום ה-1 וביום ה-7, בדיעבד עלו לה הז"נ. ונחלקים האמוראים עד כמה **רבי**

498 ידון בסע' ד, ו-1.

499 **נחלקו האחרונים** במסורת הבדיקות בז"נ:

א. **חוו"ד, סד"ט -** למצוא דם כל **שנאה** (מכיוון שבבדיקת ז"נ חוששים לדם אפילו בלא הרגשה).
ב. **חת"ס -** לוודא שלא ראתה דם **בהרגשה** (מכיוון שמהתורה אין צורך

ביום ראשון מהשבעה וביום השביעי. ואין להקל.

- **ח"ס - בדיעבד** אם כבר **לנתה** אצל בעלה, יש **להקל** כאשר בודאי בדקה ב-1 או ב-7.
- **טה"ב (ח"ב, עמ' שכח, משמח"ט) -** אם לא בדקה עצמה ביום ה-1 וביום ה-7 לספירתה (מלבד ההפס"ט), אפילו בדיעבד לא עלו לה ימי ספירתה, וצריכה לספור ז"י **מחדש**, וכהוראת **מנן השו"ע** שקבלנו הוראותיו.⁵⁰³
- **טה"ב (ח"ב, עמ' שלא, משמח"ט), שבה"ל (סכה"ל, סע' ד, ד) -** אם בדקה ביום ה-1, ושכחה לבדוק ביום ה-7, ונזכרה בביתה⁵⁰⁴ (שהוא ספק יום ספק לילה), תבדוק **מיד** עצמה, ואם מצאה שהיא טהורה יכולה לטבול ולהטהר לבעלה (משום דהוי ס"ס להקל).
- **טה"ב (ח"ב, עמ' שיח) -** ואם הפסב"ט במוך דחוק כל ביה"ש ונשאר אצלה עד לאחר כניסת הלילה, יועיל לה בדיעבד לבדיקת היום ה-1, ואם בדקה לאחר מכן גם ביום ה-7, **עלו לה** לספירת ז"י, ותטבול והרי היא טהורה.
- **שבה"ל (שיעורים, סע' ד, יב) - אין להקל** בזה רק במקום **עיגון** כהוראת שעה.
- **טה"ב (ח"ב, עמ' שכח, משמח"ט) -** בדקה רק ביום ה-1 או ביום ה-7 או ב-1 מהאמצעיים לספירתה, וטבלה ולנה אצל בעלה, בדיעבד כזה יש **להקל** (שהואיל ובה"ז אין אלא רק כספק זבות, הוה ליה ס"ס לקולא).
- **שבה"ל (סכה"ל, סע' ד, ה) -** בדיעבד שבדקה רק ב-1 או ב-7 ולנתה עם בעלה, יש **להקל**. אבל בבדקה רק ב-1 מהאמצעיים, **אין להקל** גם בלנתה עם בעלה.

למנות הספירה בפה

- א. **של"ה הקדוש - צריכה** בימי הספירה של ז"י למנות בכל יום **בפה** ותאמר היום יום וכו' (כמו שכתוב: 'זו ספרה לה').
- ב. **נוב"י, מהר"ם בר בורן, רדב"ז - א"צ** למנות בפה (משום שאינו דומה לעומר).
- **טה"ב (ח"ב, עמ' שלז-שמב, משמח"ט) - א"צ, ודי שתתן דעתה** על ימי הספירה, ובבדיקה כראוי (כדי שלא תבא לידי טעות במספר הימים), ותו לא מיד.

(ח"ב, עמ' שכח, משמח"ט) כתב שמה שפסקנו שבדיקת 1 או 7 לא עולות לה בדיעבד זה כאשר האשה סופרת ז"י לראית דם בהרגשה, אבל בכתם טמא שהוא בלא הרגשה, כיון שאינו אלא מדרבנן, אם לא בדקה אלא ב-1 או ב-7, **די לה בכך**, וטובלת ונטהרת לבעלה (מאחר שאין כאן סרך איסור כרת, ולא שייך בזה טעמו של **הבי"ה** שהחמיר. עייש עוד).

504 **טה"ב (ח"ב, עמ' שלא, משמח"ט) -** ויותר על כן נ"ל שאפילו אם נזכרה בביתה⁵⁰⁴ של **ר"ת** (דהיינו אחר שעה מהשקיעה), תבדוק עצמה **מיד**, ואם תמצא עצמה טהורה, תטבול ותטהר לבעלה.

איבעיא להו: הזב והזבה שבדקו עצמן יום ראשון ויום שמיני ומצאו טהור, ושאר הימים לא בדקו, [סט, א] לר' אליעזר מהו? תחילתן וסופן בעינן, והכא תחילתן איכא סופן ליכא, או דלמא תחילתן אע"ג שאין סופן? **רב** אמר: היא היא, תחילתן אע"פ שאין סופן. **ור' חנינא** אומר: תחילתן וסופן בעינן, הכא תחילתן איכא סופן ליכא...

אמר רב ששת אמר רב ירמיה בר אבא אמר **רב**: נדה שהפרישה בטהרה בשלישי שלה - סופרתו למנין שבעה נקיים... כי קאמר **רב** לבר משלישי. בר משלישי פשיטא! לא צריכא, כגון: דלא בדקה עד שביעי, ואשמועינן התם - תחלתן אע"פ שאין סופן, והכא קמ"ל סופן אע"פ שאין תחלתן. דמהו דתימא: תחלתן אף על פי שאין סופן הוא דאמרינן, דאוקמינהו אחזקיהו, אבל סופן אע"פ שאין תחלתן לא, קמ"ל.

כלומר שעולה מחלוקת בין **רב לר' חנינא** עד כמה **רבי אליעזר** מקל:

- א. **רב - ר' אליעזר** מצריך בדיקת ראשון או שביעי (תחילתן או סופן בעינן, ולכן אפילו אם בדקה עצמה רק ב-1 או רק ב-7, עלו לה הז"י).
- ב. **ר' חנינא - ר' אליעזר** מצריך בדיקת ראשון ו-שביעי (תחילתן וסופן בעינן, ולכן רק אם בדקה עצמה ב-1 וב-7, עלו לה הז"י).

ונחלקו הראשונים כמי נפסקה הלכה:

- א. **רמב"ם, ראב"ד, רשב"א, רא"ש, טור, רא"ה, רד"ה -** פסקו **כרב**, שאם בדקה ביום ה-1 בלבד או ביום ה-7 בלבד או ב-1 מהאמצעיים בלבד, הרי זו בחזקת **טהרה** (והטעם משום **שרבי ירמיה ור' ששת** דנו בשיטתו, ומשמע שסוברים כמותו).
- ב. **סמ"ג, סמ"ק, תרומה, מרדכי, הגמ"י בשם הרמב"ן ור' שמחה -** פסקו שראוי **להחמיר כר' חנינא** שתחילתן וסופן בעינן (מאחר שלא נתברר ההלכה כדברי מי, ראוי **להחמיר כר' חנינא** שלא יהיו יותר מ-5 ימים בין בדיקה לבדיקה, ועוד **שרבי חנינא** היה רבו של רב).
- ב"י -** כיוון דכל הני רבנותא **מספקא** להו, **אין להקל** בדבר שהוא ספק איסור כרת.

השו"ע סתם כשיטת **הרמב"ם**, והביא את שיטת **הסמ"ג** ביש אומרים, וסיים **שאיין להקל "אם לא בדקה בכל השבעה אלא פעם אחת"**⁵⁰², לא שנא בדקה ביום ראשון של השבעה או ביום השביעי או באחד מהאמצעיים, מאחר שבדקה ביום שקודם השביעי ומצאה טהורה, עלו לה. אבל אם לא בדקה בכל הז', וביום השמיני בדקה ומצאה טהורה, אין לה אלא יום ח' בלבד ומשלמת עליו. ויש אומרים שצריך שתבדוק

אליעזר מקל

502 **שי"ך - מלבד** הבדיקה של ההפס"ט.

503 **טה"ב (ח"ב, עמ' שכח, משמח"ט) -** אם שכחה האשה ולא בדקה בימי **טהור** ביום ה-1 לספירתה, או ביום ה-7 לספירתה, אע"פ שבשאר ימים או בשאר נשים **אין להקל** בזה (כמו שפסק **השו"ע** בס"י קצו, ד, דבעינן תחלתן וסופן **לעיכובא**, והסביר **ב"י** הטעם משום שעיקר האיסור בזה הוא איסור כרת), מי"ט בבדיקות של **ימי טהור**, יש **להקל** כדעת **רוב הפוסקים** (דסבירא להו שהלכה **כרב**, שתחלתן אע"פ שאין סופן, או סופן אע"פ שאין תחלתן). **ובטה"ב**

האם תועיל בדיקה רק באחד מהימים האמצעיים

א. **ראב"ד, רא"ש - מועילה** בדיקה אפילו ב-1 מהימים האמצעיים (ראייתם מובאת מבדיקת הפס"ט (משנה סח, א) שלדעת **חכמים** סגי אפילו בבדיקה ביום ה-2 לנדתה כשמצאה טהורה, ועוד שמסברא נראה שעדיפה בדיקה באמצע ה-7 יותר מהבדיקה בסוף ה-7 כיוון שאתחזקה בטהרה כל הימים שלאחר הבדיקה).

ב. **רז"ה, רא"ה - לא מועילה** הבדיקה רק ב-1 הימים האמצעיים (והוא את הראיה מהמשנה, שאין להביא ראיה מבדיקת נדה הקלה שא"צ אלא הפרשת טהרה ביה"ש בלבד, לבדיקת זבה החמורה שצריכה ז"נ).

השו"ע סתם **כראב"ד והרא"ש** מדינא, אך כאמור לעיל פסק **שאין להקל** למעשה **"אלא פעם אחת... באחד מהאמצעיים... עלו לה... ויש אומרים שצריך שתבדוק ביום ראשון מהשבעה וביום השביעי. ואין להקל"**.

■ **חת"ס - יש לחוש** אפילו **בדיעבד** אם בדקה רק ב-1 מהאמצעיים.

לא בדקה בראשון אבל בדקה באחד מהאמצעיים וביום השביעי

א. **דגמ"ר, סמ"ג - מועיל** (מכיוון שלא עברו יותר מ-5 ימים בלא בדיקה, ובלבד שהפס"ט).

ב. **נוב"י - אינו מועיל** (משום שדווקא 1 ו-7 בעיני, וכן מוכח מהמקרה ה-3 שמוכח להלן **בנוב"י**).

• **טה"ב** (ח"ב, עמ' שלו, משמ"ט) - יש להורות לה **להמתין** מלטבול עד יום ה-9 לספירתה (שזא יש לחשוב את היום ה-3 לראשון⁵⁰⁵, וה-9 שביעי), ונמצא כאילו בדקה ביום ה-1 וביום ה-7, ותטבול ותטהר לבעלה.

■ **נוב"י - הביא 4 נפק"מ** לדינא לשיטת **היש אומרים בשו"ע** (שכתבו שכל עוד לא עברו עליה יותר מ-5 ימים בין בדיקת 1 לבדיקת 7, עלו לה הז"נ):

1. אם בדקה **ראשון שלישי ועשירי - לא עלתה** לה, ויש לה רק בדיקת **עשירי** (שנחשבת כבדיקת יום 1 בשבילה).

2. אם בדקה **ראשון שלישי ותשיעי - עלתה** לה, וטובלת לערב (משום שמבטלים את ראיית יום 1, וראיית 3 ו-9 נחשבות כראיית 1 ו-7).

3. אם בדקה **ראשון שלישי ושמיני - עלתה** לה, וטובלת לערב (משום שמצטרף השמיני עם ה-1, ואע"פ שיש בין ה-8 ל-1 יותר מ-5 ימים, ה-3 מצרפים).

4. אם בדקה **ראשון ושביעי - עלתה** לה, וטובלת לערב (משום שלא עברו יותר מ-5 ימים בין בדיקת יום 1 לבדיקת יום 7).

• **שבה"ל** (שיעורים, סע' ד, ה) - משמע **שהנוב"י חזר בו** ממה שכתב **בדגמ"ר**.

- **שבה"ל** (סכה"ל, סע' ד, ו) - לא בדקה ביום 1 לנקיים, תתחיל למנות 7 ימים ממחרת.
- **טה"ב** (ח"ב, עמ' שלו, משמ"ט), **שבה"ל** (סכה"ל, סע' ד, ז) - בדקה בכל ימי הספירה, ושכחה לבדוק ביום ה-7, תמתין עד יום ה-8 ותבדוק בו כדת, ואז יש לחשוב לה יום ה-2 לראשון, וה-8 לשביעי.

בדיקה בלילה

א. **תוספות - אינה מועילה** כלל.

ב. **רש"י - מועילה**.

■ **סד"ט - פסק כתוספות** (והסביר שטעמם הוא מכיוון שבעיני ספירה דווקא ביום, דכתיב: 'זספרה לה שבעת ימים', והבדיקה היא מעשה הספירה, ולפיכך צריכים לבדוק דווקא ביום, וכמו שכתב **השו"ע**, 1 בשחתי ו-1 סמוך לביה"ש).

בדיקת העד בלילה

רשב"א, ר' ירוחם - אור היום יפה לבדיקה (שבהרי בית מונבז בודקין מיטותיהן ביום ומזכירין אותן לשבח).

■ **ב"י - ולפי** שדבר זה **אינו מעכב** כלל, לא הזכירוהו **הרמב"ם** והטור.

וכ"פ הרמ"א "הגה והבדיקה תהיה לאור היום ולא לאור הנר, ובדיעבד **מנהי** אפילו לאור הנר".

■ **סד"ט - בדיקה** באור היום **מעכבת**, אפילו **בדיעבד**.

• **שבה"ל** (סכה"ל, סע' ד, יא) - מראה שאין בו שום ספק וניכר בו המראה גם בלילה, **מותר** לבדוק לאור הנר. אבל אם הוא מראה שיש בו ספק, **יחכו** ויראוהו ביום.

שתסמוך על הרגשתה שלא בדקה כלל

פת"ש - כשאשה לא בדקה כלל, **חילק** האם היא יכולה לסמוך על זה שלא הרגישה ביציאת הדם ויחשב כאילו בדקה עצמה:

1. **בהפס"ט - מוסכם שלא** יכולה לסמוך על זה שלא הרגישה ביציאת הדם, וצריכה בדיקה בחו"ס (משום שצריכה לדעת שנסתם המקור, וזה רק ע"י בדיקת חו"ס).

2. **בז"נ - נחלקו האחרונים**:

א. **חו"ד - כל** שלא בדקה, טמאה **מדא'ו** (משום שצריך ימים נקיים ספורים ובדוקים).

ב. **חת"ס - אפשר** שאם הסיחה דעתה מכל מחשבות שחרית אחת מז"נ, ויודעת **בזדאות** שלא נפתח מקורה, **אפשר** שסגי בכך.

הרואה דם מחמת מכה ומחמת נדות

פת"ש - אשה שרואה דם מחמת מכה וגם מחמת נדות, תפסב"ט כך:

1. אם קודם הוחזקה נדה ואז קיבלה מכה - לכו"ע **לעולם** היא טמאה עד שבדיקה 1 תהיה נקייה.

2. אם קודם קיבלה מכה ואז הוחזקה נדה:

א. **חו"ד - לעולם** טמאה עד שבדיקה 1 תהיה נקייה.

נחשיבה לבדיקת יום ראשון.

505 ונראה שכוונתו שכל בדיקה שעשתה באחד מהימים האמצעיים,

בכיתנא הא במאני דכיתנא (בגדי פשתן שבהם ניכר הדם יותר).
ואב"א: הא והא במאני דכיתנא, הא בחדתי הא בשחקי (לבנים יותר מן החדשים, שבהם ניכר הדם יותר).
 כלומר שעולה כך:

תירוץ 2	תירוץ 1	
בבגד פשתן יותר לבן מחדש - אסור לבדוק	בפשתן - אסור לבדוק	תנא דבי מנשה (אסור לבדוק בפשתן)
בבגד פשתן חדש - מותר לבדוק	בבגד פשתן - מותר לבדוק	רבא (התיר לבדוק בכלי פשתן)

רמב"ם - בגדים שמקנחים בהם צריכים שיהיו של פשתן, שחוקים ולבנים.

ב"י - **הקשה** על **הרמב"ם**, שהרי בגמ' אמרין: 'אפילו בפיקולין, וכן בית מונבז שהזכירו לשבח היו בודקים בצמר נקי? **ותירץ**⁵⁰⁶ שמה שכתב **הרמב"ם** 'פשתן, שחוקים ולבנים', לאו דווקא, אלא ה"ה **לכל דבר** שהוא לבן, נקי ורך שמועיל לבדיקה.

- **טה"ב** (ח"ב, עמ' שסב, משמח"ט), **שבה"ל** (שיעורים, סעי' ו, ב) - בד סינטטי לבן כשר לבדיקה לאחר שעשה בדיקה שהדם נאחז בו.

צבע הבגד

רא"ש, סמ"ג - הבגד שבדקת בו צריך שיהיה לבן.
טור - כל בדיקות אלו, בין בדיקת הפס"ט ובין בדיקת ז"ג, לא תבדוק לא בבגד שחור ולא באדום ולא בבגד פשתן חדש אפילו שהוא נקי ולבן (משום שהוא קשה), אלא **בצמר נקי ורך** או **בצמר גפן** או **בבגד פשתן ישרן** שהוא נקי ורך.

ב"י בהבנת הרמב"ם - מדברי **הרמב"ם** נראה שהבגד שבדקת בו צריך שיהיה לבן, ואע"פ שהגמ' מיעטה אדום ושחור, לאו דווקא הוא, אלא ה"ה **לכל** הצבעים (משום שאין מראה אדמומיות ניכר בהם כמו בלבן).

וכ"פ השו"ע "כל בדיקות אלו, בין בדיקת הפס"ט בין בדיקת כל השבעה, צריכות להיות בבגד פשתן לבן ישרן, או בצמר גפן, או בצמר לבן נקי ורך".

- **טה"ב** (ח"ב, עמ' שנה) - בשעת הדחק, שאין לה בגד לבן לבדוק בו (כגון: שהיא באה בדרך), יש **להקל** בבדיקת בגד נקי של שאר מיני צבעונים, באופן שתעמיק בו היטב והוא נקי מכל כתם ואין עליו שום רושם של אדמומיות כלל.

■ **מהרש"ם** - אשה שקשה לה לבדוק בעד יבש כי הבדיקה מכאיבה לה, **מותר** לה ללחלח העד במים קודם הבדיקה (משום שעל ידי כן נקל לה לבדוק יפה, ואין לחוש שמא היתה שם טיפת דם כחרדל ונמחית ע"י לחלוחית המים. ואדרבה, אם נחמיר עליה לבדוק בעד יבש, יש לחוש שמא לא תבדוק יפה בגלל הכאב).

- **טה"ב** (ח"ב, עמ' שנט, משמח"ט) - פסק **כמהרש"ם** (ואע"פ שבשו"ת פאת שדך צידד מתחלה לחלק בין לחלוחית מועטת ללחלוחית מרובה, מ"מ סיים שלענין הלכה למעשה אמרין בכגון דא

ב. **חת"ס** - תפסב"ט ע"י שתעמוד כל ביה"ש בהסה"ד מכל הרהורים ומחשבות ותשגיח על עצמה, ואם היא לא תרגיש אז פתיחת פי המקור, **יעלה** לה כהפס"ט.

סעיף ה | אינה סופרת עד שתבדוק אם פסקה

משנה נדה סח, א "בדקה עצמה ביום שביעי שחרית ומצאה טמאה, ובין השמשות לא הפרישה, ולאחר זמן בדקה ומצאה טהורה - הרי זו בחזקת טמאה".

רשב"א - לאו דווקא בבדקה ביום שפסקה ומצאה טמא ושוב בדקה לאחר ימים ומצאה טהור, אלא אפילו אם לא בדקה ביום שפסקה, ג"כ **בחזקת טומאה** קיימא עד **שתבדוק** ותמצא טהורה.

ב"י (בסעי' א) - ואע"פ שהרגישה שפסקו דמיה, לעולם היא בחזקת טומאה עד **שתבדוק** ותמצא שהיא טהורה.

וכ"פ השו"ע "בדקה עצמה ביום שפסקה מלראות ומצאה טמאה, ובדקה לאחר שלשה או ד' ימים ומצאה טהורה, הרי זו בחזקת טמאה עד שתפסקו בטהרה, שלעולם אינה סופרת עד שתבדוק אם פסקה, ואז מונה למחרת".

סעיף ו | בגדים הכשרים לבדיקה

שו"ע כל בדיקות אלו, בין בדיקת הפסק טהרה בין בדיקת כל השבעה, צריכות להיות בבגד פשתן לבן ישרן, או בצמר גפן, או בצמר לבן נקי ורך, ותכניסנו באותו מקום בעומק לחורים ולסדקים עד מקום שהשמש דש, ותראה אם יש בו שום מראה אדמומית, ולא שתכניסו מעט לקנה עצמה. ואם יקשה בעיניה מאוד להכניסו כל כך בעומק, לפחות בדיקה של יום הפסק טהרה ובדיקה של יום ראשון מהשבעה תהייה עד מקום שהשמש דש. **הגה** ואם לא עשתה כן בבדיקת יום ראשון, תעשה פעם אחת כן מבדיקות שאר הימים. מיהו בדיעבד אם לא עשתה כן כלל, רק שבדקה עצמה יפה בחורין ובסדקין בעומק היטב כפי כחה, אף על פי שלא הגיע למקום שהשמש דש, **סגי** לה.

סוג הבגד

גמ' נדה יז, א "של בית מונבז המלך היו עושיין ג' דברים ומזכירין אותם לשבח... בודקין מיטותיהן במילא פרהבא (יש"י - צמר גפן, שמתוך שהוא לבן, נראית בו טיפה כחרדל. ל"א: צמר נקי ורך). מסייע ליה לשמואל, דאמר שמואל: אין בודקין את המטה, אלא בפיקולין או בצמר נקי ורך... אמר **רבא**: הני שחקי דכיתנא (בגדים בלויין של פשתן) מעלי לבדיקה. איני?!" והא תנא **דבי מנשה**: אין בודקין את המטה, לא בעד אדום ולא בעד שחור ולא בפשתן (לפי שאינו לבן, שאין דם ניכר יפה אלא בעד לבן), אלא בפיקולין או בצמר נקי ורך! לא קשיא: הא

שמואל, ואילו **רב חולק** על **שמואל**, והלכה **כרבא** דבתראה הוא.

506 זהו תירוץו השני של **הב"י**. התירוץ הראשון לדברי **הרמב"ם** הוא **שהרמב"ם** סבר שכל מה ששבחו את בית מונבז הוא רק לשיטת

ולסדקים. וכיוון דא"א לנשים כולי האי, אין להחמיר עליהן ביותר, והנה להן לישראל.

ב. **סמ"ג, סמ"ק, תרומה, רמב"ן** - כתבו שתכניסנו בעומק לחו"ס, ולא נתנו שיעור לעומק הזה.

רא"ש (ע"פ ה"ב"), **ב"י** - ויש לנו לומר שמה שכתב **הרא"ש**: 'עד מקום שהשמש דש', לאו דווקא, אלא לומר שתכניסנו בעומק **כל מה שתוכל**, ולא ליסגי לה שתכניסנו מעט.

ב"י - נראה לי שבעל נפש שרוצה לצאת ידי כולם יצווה בביתו שבדיקה הפס"ט ו-1 מהבדיקות של ז"נ יהיו עד מקום **השמש דש**. ושאר הבדיקות, אפילו אם לא יגיע שם, לית לן בה. ונראה לי שהיום היותר ראוי לייחד הוא היום **הראשון**.

השו"ע פסק ע"פ ה"ב" **"כל בדיקות אלו, בין בדיקת הפס"ט, בין בדיקת כל השבעה... תכניסנו באותו מקום בעומק ולחו"ס, עד מקום שהשמש דש... ואם קשה בעיניה מאוד להכניסו כ"כ בעומק, לפחות בדיקה של יום הפס"ט ובדיקה של יום ראשון מהשבעה תהיינה עד מקום שהשמש דש"**.

וכ"פ הרמ"א **"הגה** ואם לא עשתה כן בבדיקת יום ראשון, תעשה פעם אחת כן מבדיקות שאר הימים. מיהו בדיעבד אם לא עשתה כן כלל, רק שבדקה עצמה יפה בחורין ובסדקין בעומק היטב כפי כחה, אף על פי שלא הגיע למקום שהשמש דש, **סגי לה**".

כשיש לה הרבה כאב מחמת הבדיקות

אשה שיש לה הרבה כאב מחמת הבדיקות, יש להצריכה לבדוק את עצמה:

1. **שלא בשעת הדחק**:
- א. **בהפס"ט וביום ה-1 וה-7 של הז"נ** - **צריכה** לבדוק את עצמה בעומק שהשמש דש.
- ב. **בשאר הימים של הז"נ** - **א"צ** בדיקה כלל, וטוב להצריכה קינוח כל שהוא מבחוץ אם לא יכאב לה.
2. **בשעת הדחק** וצורך גדול (שהבדיקות קשות לה מאד):

א. **נוב"י** - כיוון שדעת הרבה פוסקים להקל, נ"ל **להקל** ולסמוך על המוך הדחוק של בדיקת הפס"ט ושיהיה המוך אצלה בחו"ס עד הלילה, ולצרף דעת **רש"י** שסובר שספירת לילה מקרי ספירה, וכך שבדיקת מוך זו עולה לה גם לבדיקת היום ה-1 של הז"נ (משום שעת דחק גדולה זו), ובשאר הימים של הז"נ די בבדיקה **קלה**.

ב. **חוו"ד** - האריך **להקשות** על ה**נוב"י**, ומסיק שאין לזוז מפסק **השו"ע**, שצריכה גם בדיקה **1** מז"נ בעומק שהשמש דש (וראו לייחד לזה את בדיקת יום ראשון).

• **טה"ב** (ח"ב, עמ' 105-106, משמח"ט) - לעניין הלכה **אין לזוז** מפסק **השו"ע**. אבל אם אינה יכולה לבדוק בחו"ס מחמת שהבדיקות גורמות לה לראות דם, יש לסמוך על ה**נוב"י** **בצירוף עוד ספק להקל** (כגון: כשעברו 7

כבר הורה זקן, הוא **המהרש"ם**), שיש **להקל** עכ"פ בדיעבד או בשעת הדחק.

שבה"ל (סכה"ל, סע"ו, י) - כתב להיזהר **שלא** יהיה טופח ע"מ להטפוח, ובכה"ג יש **להקל** גם בבדיקת הפס"ט למי שעלולה ליפצע ע"י הבדיקה. והוסיף עוד שנראה להקל למרוח מעט מאד משחת 'זולין' שקוף **כשעה** לפני הבדיקה כדי **שיספג**.

רמת הבדיקה הנדרשת

גמ' נדה ה, א "אמר רב יהודה אמר **שמואל**: עד שלפני תשמיש, אינו ממעט כפקידה (כבדיקה בעד שתועיל לדין 'מעט לעת ממעט ע"י מפקידה לפקידה', שאם הבדיקה טובה, ממנה מתחילים למנות לטהרות). מ"ט? אמר **רב קטינא**: מתוך שמהומה לביתה (שממהרת לשמש מיטתה). וכי מהומה לביתה מאי הוי? מתוך שמהומה לביתה אינה מכנסת לחורין ולסדקין (ומשמע שבדיקת חו"ס היא בדיקה טובה)".

גמ' נדה יב, א "תניא איזהו שיעור וסת? משל לשמש ועד שעומדים בצד המשקוף, ביציאת השמש נכנס עד. הוי (אומר): וסת שאמרו לקינוח אבל לא לבדיקה (ומוכח מכאן שקינוח אינו בחו"ס, ובדיקה היא בחו"ס)".

א. **ראב"ד** - יש 3 סוגי בדיקות:

1. **בדיקת קינוח** - שהיא בדיקה לדעת מאיזו אשה הגיע כתם הנמצא.
 2. **בדיקת בית חיצון עד מקום שהשמש דש** - והיא בדיקת הפס"ט וז"נ להתיר אשה לבעלה (בעומק).
 3. **בדיקת חורין וסדקין בבית החיצון** - והיא בדיקה לטהרות (ברוחב).
- ב. **רשב"א, רא"ש** - **בכל** הבדיקות צריכה לבדוק **בחו"ס**.
- ג. **רמב"ן** - **חילק**:

1. **בבדיקת הפס"ט** - צריכה בדיקת **חו"ס** (משום שמטרת בדיקה זו להעלותה מטומאה לטהרה).
2. **בבדיקות ז"נ** - בבדיקה **כל דהו** סגי (משום שבחזקת טהרה עומדת). ובעל נפש **לא יקל** בכך.⁵⁰⁷

עד מקום שהשמש דש

א. **רא"ש, הגמ"י, ר' ירוחם** - בדיקה שאמרנו, היינו שתכניס בגד או צמר גפן לחו"ס **עד מקום שהשמש דש**, ולא שתכניסוהו מעט לקנח את עצמה, שהוא מקרי קינוח ולא בדיקה.

ב"י - דברים אלו **קשים בעיני** (משום שא"א לאשה להכניס העד כ"כ בעומק, ואם תדחוק להכניסו כ"כ בעומק ע"י תחבולות, תקלקל עצמה שיסרט המקום ע"י הבדיקה ויציא דם שאינו מהמקור אלא מחמת דחוק הבדיקה, וכך אמרות הפיקחות שבהן). וזכורני כי בנערותי ראיתי **זקנים** שהיו **מגמגמים** על בדיקה זו שכתב **רבינו**, לומר שהוא דבר שא"א לעשות. וכן מצאתי **בתה"ד** שכתב: 'כבר שמעתי מדקדקים בזה, אך בשאר חיבורים לא כתבו רק בדיקה יפה לחורין

סעיף ט | להרבות בבדיקות

משנה נדה יג, א "כל היד המרבה לבדוק בנשים משובחת, ובאנשים תקצץ" (שמתחמם ומרגיש כשמשמש באמה, ומוציא ש"ז לבטלה).⁵⁰⁸

טור - אע"פ שיש לה וסת קבוע, מ"מ המרבה לבדוק, ה"ז משובחת (מכיון שאפשר שיבוא הדם שלא בשעת וסתה).

וכ"פ השו"ע "האשה שמרבה לבדוק, בין בימי ספירתה בין בימים שלא ראתה בהם, הרי זו משובחת, אף על פי שיש לה וסת קבוע".

■ **פרישה -** וכן אם ישבה ולא בדקה (בין באונס בין ברצון), הרי זו בחזקת טהורה, אא"כ עבר יום וסתה הקבוע או יום 30 במי שאין לה וסת קבוע ולא ראתה בו, שאסורה עד שתבדוק.

■ **ש"ך - אין** לאשה לבדוק בשעת תשמיש, לא לפניו ולא לאחריו (פן יהיה לבו של בעלה נוקפו, שיחשוב שהרגישה שנפתח פי המקור ויצאה ממנה טיפת דם ואבדה, ונמצא פורש ממנה ומבטל פו"ר).

• **טה"ב (ח"ב, עמ' שפז) -** אשה שיש לחוש שריבוי הבדיקות אצלה יגרמו לה סריטות בבשרה מבפנים, ויצא ממנה דם שלא מהמקור, ותבוא לקלקול עצמה, עליה להימנע מלהרבות בבדיקות שאינן מהדין.

סעיף י | רציפות ז"נ

רציפות ז"נ

גמ' נדה לג, ב "תניא: 'אחר תטהר' - אחר אחר לכולן, שלא תהא תומאה מפסקת ביניהן".

רש"י - כלומר זמן 1 לכולן שיהיו רצופין טהרתן.⁵⁰⁸
טור - אפילו אם ראתה ב-7 סמוך לשקיעה או בביה"ש, סותרת את כל ה-7.

ב"י - האי נפק"מ היא רק לימי התלמוד (שהיה חילוק בין נדה לזבה, ואחר שסופרת ז"נ מתחילים ימי נדה, ולכן אם היתה רואה בלילה, היתה צריכה רק לשמור 6 ימים ואפילו שופעת בהם), אבל האידינא לאחר חומרת ר' זירא שכל אשה שרואה טיפת דם כחרדל צריכה לישב ז"נ, אפילו רואה בלילה ממש צריכה לישב עוד ז"נ.

וכ"פ השו"ע "השבעה נקיים צריך שיהיו רצופים שלא תראה דם בהם, שאם ראתה דם אפילו בסוף יום השביעי, סתרה כל הימים, וצריכה לפסוק בטהרה, ולחזור ולמנות שבעה נקיים".

■ **ט"ז - הקשה** על הב"י שדוחק לומר שהטור כתב דין של זמן התלמוד בלבד. ולכן ביאר שיש נפק"מ גם לזמנינו, שאע"פ דקו"ל שאשה שיש לה וסת א"צ בדיקה כלל (שהרי שלא בשעת וסתה היא בחזקת טהורה), בז"נ היא בחזקת טומאה, ולכן צריכה לכתחילה בדיקה בכל יום עד שיכלו ז"נ רצופים.⁵⁰⁹

ימים מתחילת ראייתה, ואין דרכה לראות יותר מ-6 ימים, וכדו'), שתעשה בדיקה רגילה.

סעיף ז | סומא

משנה נדה יג, ב "החרשת והשוטה והסומא ושנטרפה דעתה, אם יש להן פקחות - מתקנות (בודקות ומטבילות) אותן, והן (על סמך חברותיהן, אם הן נשות כהנים) אוכלות בתרומה".

גמ' נדה יג, ב "הסומא (פקחות בודקות אותה): אינה תבדוק לנפשה (שהרי יש בה דעת ויודעת כיצד לבדוק) ותיחזי לחבירתה! א"ר יוסי ברבי חנינא: סומא אינה משנה (מדויקת, ולכן אין לגורסה במשנתנו, והיא יכולה לבדוק את עצמה וחברתה תבדוק לה את המראה)".

וכ"פ השו"ע "הסומא בודקת עצמה ומראה לחבירתה".

סעיף ח | חרשת שוטה ושנטרפה

דעתה

משנה נדה יג, ב "החרשת והשוטה והסומא ושנטרפה דעתה, אם יש להן פקחות - מתקנות (בודקות ומטבילות) אותן, והן (על סמך חברותיהן, אם הן נשות כהנים) אוכלות בתרומה".

גמ' נדה יג, ב "חרשת: אינה תבדוק נפשה! דתניא: אמר רבי: חרשת היתה בשכנותינו, לא היה שבודקת לעצמה, אלא שחברותיה רואות ומראות לה! התם (בשכנותו של רבי מדובר) במדברת ואינה שומעת (בחרשת שהיתה שומעת מקודם, ולמדה או לדבר, ואח"כ נתחרשה, ולכן היא בת דעה), הכא (במשנתנו) כשאינה מדברת ואינה שומעת (כך היא נולדה), כדתנן: חרש שדברו חכמים ככל מקום אינו שומע ואינו מדבר...".

ושנטרפה דעתה: היינו שוטה! שנטרפה דעתה (לאחר שנולדה) מחמת חולי".

ב"י - ה"ה שומעת ואינה מדברת (דהויא כפקחת), וכן משמע מהמ"מ והטור.

רמב"ן - אם הוקבע להן וסת, הרי הן כשאר כל הנשים. ואם לא הוקבע להן וסת, חוששות מ-30 ל-30 יום, ובודקות ע"י פקחות (משום שזו היא עונת ראייה לרוב הנשים).

ב"י - ופשוט (שזהו משפט כל הנשים).

וכ"פ השו"ע "החרשת ששומעת ואינה מדברת או שמדברת ואינה שומעת, הרי הן כפקחות, אבל אם אינה שומעת ואינה מדברת, וכן השוטה או שנטרפה דעתה מחמת חולי, צריכות פקחות לבדוק אותן ולקבוע להן וסתות כדי שתהיינה מותרות לבעליהן. והוקבע להן וסת, הרי הן כשאר כל הנשים, לא הוקבע להן, חוששות משלשים יום לשלשים יום ובודקות על ידי פקחות".

508 ובדפו"ר ברש"י, וכן ברי"ף בר"ן ונב"י הגירסה בגמ' היתה: 'אחר אחד לכולן'.
509 שהיה מקום לומר שאם ראתה ב-7 אפילו שסופרת שוב ז"נ, מ"מ לא תצטרך בדיקות (כיון שחזקת טומאה הלכה לה אחר דין ראשונים).

אם יש תליה בכתם או במכה בז"נ

לדינא

- א. **רשב"א**⁵¹⁰ (תוה"א ב"ז ש"ד, כ ע"ב) - **תולים** בכתמים אפילו בז"נ (משום שבחזקת טהורה היא).
- ב. **ב"י**⁵¹¹ - משמע **שלא חילק**, ותולה הכתם אפילו ב-3 ימים הראשונים אם יש במה לתלותו (משום שכשאמרו **כתמים** שתולה, לא שנא בין אם היא טהורה לגמרי או שהיא בספירת ז"נ, מכיוון שבחזקת טהורה היא).
- ג. **תה"ד** בשם **התרומה והמרדכי והגמ"י** - כיוון שהאשה צריכה לידע בודאי שפסק דם המקור לגמרי, לכך צריך שיהא 3 ימים הראשונים של ז"נ **טהורים לגמרי**, ואינה תולה בהם את כתמיה, אבל מסתברא שמ-3 ימים ואילך הכתמים טהורים אם יש לתלות במכה או בחבורה או בצפור, ואינה אוסרת.
- תה"ד** - דווקא בכתם 'כגרים ועוד' אמרו כן (שצריך 3 ימים ראשונים טהורים לגמרי), אבל בפחות מ-כגרים ועוד, שאין צורך לתלותו בחבורה או מכה אלא בדם מאכולת, ודאי **תלינן** לעולם (שאל"כ אין לך אשה שיכולה להיטהר לבעלה, כדתניא בגמ' בנדה נח, ב שאין לך מיטה שאין עליה כמה טיפות דם מאכולת).
- דרכ"מ** - אם היה לה מכה בגופה, ויודעת שמ"ד, תולה בה אפילו **ביותר** מ-כגרים ועוד⁵¹² (דהא אפילו ברואה ממש תלינן במכה שמ"ד, הואיל ווסתות דרבנן, אם כן כתמים נמי שהן מדרבנן תלינן במכה). מ"מ למעשה טוב **להחמיר** לכתחילה במכה העוברת בימים מועטים (דאפשר לזהר מיקרי).
- ◀ **השו"ע** (בס"י קצ, מא) פסק **כרשב"א** "תולה בהן אפילו היא בספירת שבעה נקיים".
- ◀ **הרמ"א** פסק **כתה"ד** וכדבריו בדרכ"מ "הגה יש **אומרים** דבשלשה ימים ראשונים של ימי הספירה אם מצאה כתם, אין **תולין** אותו להקל כמו שתולין שאר כתמים, דג' ימים ראשונים צריכים להיות נקיים לגמרי, אבל אחר כך דינו כשאר כתם, וכן נוהגין. ודוקא כתם שהוא יותר מכגרים ועוד, אבל פחות מכגרים ועוד, **תולה** בכינה אפילו בג' ימים ראשונים. והוא הדין אם היה לה מכה בגופה ויודעת שמוציאה דם, **תולה** בה אפילו ביתר מכגרים ועוד, אלא **שאר מקילין** בשלשה ימים הראשונים לתלות במכה שאין ידוע שמוציאה דם או בשאר דברים שתלינן בהם כתם, כמבואר לעיל סימן קצ"ו".
- א. **ש"ך** - האריך **לחלוק**⁵¹² על **הרמ"א**, שאפילו במכה שודאי מ"ד, **לא תולין** ב-3 ימים הראשונים (שכן משמע מדברי **התרומה והמרדכי**, וכן מוכח מהב"ח (בס"י קצ, אות מח, ד"ה 'זמזה') שהתיר רק באשה שיש לה חבורת ופצעים ודם יוצא ממנה **תמיד**, ולא בחבורה או מכה אע"פ שידוע מ"ד לפעמים)⁵¹³.
- ב. **תוה"ש** - אין דברי **הש"ך** מוכרחים כלל, ובכתמים שומעים להקל.
- ג. **ט"ז** - אין הדבר תלוי אם המכה מ"ד או לא, אלא:
- אם הכתם קטן מ-כגרים ועוד, **שתולה** בו (משום שאין מיטה בעולם שאין בה כמה טיפות של דם).
 - אם אשה זו מוכת שחין, **שתולה** בפצעייה אפילו בכתם הגדול מ-כגרים ועוד⁵¹⁴ (משום שבכל שעה יוצא ממנה דם, ודומה למאכולת).
 - אם יש לה מכה שאינה יכולה להיזהר מלהתלכלך ממנה, **תולה** בה (כדסיים **הרמ"א** את דבריו ב**דרכ"מ**, וכן יש להסביר את דבריו כאן **בהגה**), אבל אם היא יכולה להיזהר שלא להתלכלך מהמכה שמ"ד, אינה **תולה** בה.
- **דגמ"ר** - גם **לרמ"א** יש להקל ב-3 ימים הראשונים בכתם הגדול מ-כגרים ועוד:
- כאשר ראתה **כתם**, ולאחר מכן התחילה ז"נ, ואז ראתה שוב כתם - **תולה** במה שיכולה.
 - כאשר **תבעוה להינשא** ונתפייסה, וראתה כתם בתוך ז"נ ב-3 ימים הראשונים - **תולה** במה שיכולה.
 - כאשר נטמאה **מספק**, וראתה כתם ב-3 ימים הראשונים - **תולה** במה שיכולה.
- אשה שבדקה עצמה כדי ללכת לבהכ"נ
- פת"ש** - אשה שבדקה שאין לה דם כדי שתוכל ללכת לבהכ"נ, ורק למחרת הפסב"ט, ותוך 3 ימים מההפס"ט ראתה כתם הגדול מ-כגרים ועוד.
- נחלקו האחרונים** האם מונים לה את ה-3 ימים (כדי ללכת לבהכ"נ) מהבדיקה שעשתה או מההפס"ט, ונפק"מ האם תוכל לתלות את הכתם במה שיש לה לתלות:
- א. **צ"צ** - מונה את הימים **מההפס"ט**, ולכן אינה יכולה לתלות את הכתם.

510 הובא בב"י בס"י צ, ד"ה ודע.

511 וכן כתב **הדרכ"מ שהב"י** הבין **ברשב"א**, שאין לחלק לעניין כתם בין בימי טהרתה לימי ספירתה, שבכל מקום דאיכא למתלי, תלינן.

512 **ש"ך** - הביא 4 טעמים לשיטתו:

- ה-3 ימים הראשונים **חמורים יותר** (מכיון שמעיניה פתוח, וצריך ידיעת ודאי שמעיניה נסגור).
- כן משמע מה**מרדכי והתרומה והגמ"י** (שב-3 ימים הראשונים לא תולים אפילו במכה שודאי מ"ד).
- אע"פ שמשמע מסתימתם של חלק מהפוסקים שיש להקל, מ"מ מי לנו גדול מה**תרומה והמרדכי והגמ"י** ור' פרץ והארחות חיים ו**תה"ד** והאגודה (שפסקו שלא תולים כתם במכה ב-3 ימים הראשונים בד"ה). וגם אם נאמר שה**רשב"א** מיקל, מ"מ דעת יחיד

הוא.

513 **סיכום** מחלוקת **הרמ"א והש"ך** בתלייה בכתם הגדול מ-כגרים ועוד ב-3 ימים הראשונים של הז"נ:

- במכה **ספק** מ"ד - לשניהם אינה תולה.
- במכה שיוצא ממנה דם **תמיד** - לשניהם תולה.
- במכה שודאי מ"ד:

א. **רמ"א** - תולה.

ב. **ש"ך** - אינה תולה.

514 **ש"ך** - אלא משום שצריך שהיא תדע **בוודאות** שהדם פסק מהמקור.

ב. **בית אפרים - יכולה** לתלות את הכתם בימי נדתה (משום שגם במכה שמ"ד מסתבר להקל, וכן לתלות בימי נדתה עדיף מלתלות במכה שבגופה), ולא סותרת את הז"נ.

פנים מאירות - וכן פסק באשה שהתחילה לספור ז"נ, וביום ה-2 המשרתת פרסה את הסדין שהיתה שוכבת עליו בימי נדתה, וביום ה-7 מצאה כתם על הסדין, והעלה שזה הוי כמו מכה שודאי מ"ד, **ותולים** אפילו ב-3 ימים הראשונים.

■ **חת"ס -** אשה שיש לה עורק זהב שנקרא 'גילדעני אדער' (טחורים) שמוציא דם, והאשה מצאה כתם בחלוקה או בסדיניה, **אינה יכולה** לתלות את כתמיה בחולי הזה ב-3 ימים הראשונים של הז"נ (משום שחולי זה אינו נמשך זמן רב אלא עובר תוך כמה ימים, ולכן אין לתלות בו ב-3 ימים הראשונים, אלא תמתינ מעט ימים אלו ואז תוכל להיטהר לבעלה). אבל נעשה לה **תקנה**, שמיד לאחר 2 ימים לראייתה תפסב"ט (שאע"פ שה-3 ימים האלו לא עולים לה לז"נ מפני חשש פש"ז ותמתינ עד לאחר 5 ימים, מ"ס תועיל לה בדיקתה שלא נחזיקנה כרואה), ואם לאחר 5 ימים תפתח עורק הזהב שלה, **ותולים** בו כתמים.

פולטת שכבת זרע⁵¹⁵

סעיף יא | כמה זמן מחכה פש"ז

עונות ההמתנה בפש"ז

גמ' שבת פו, א "תנו רבנן: פולטת שכבת זרע ביום השלישי (רש"י - לאחר 2 עונות / **המב"ם** - לאחר 3 עונות) - טהורה, דברי **רבי אלעזר בן עזריה**. **רבי ישמעאל** אומר: פעמים שהן ארבע עונות, פעמים שהן חמש עונות, פעמים שהן שש עונות. **רבי עקיבא** אומר: לעולם חמש. ואם יצאתה מקצת עונה ראשונה - נותנין לה מקצת עונה ששית... אמר רבי חייא ברבי אבא אמר **רבי יוחנן**: זו דברי **רבי ישמעאל ורבי עקיבא**, אבל **הכמים** אומרים: שש עונות⁵¹⁶ שלמות בעינן".

כלומר שעולה כך:

הפולטת ש"ז נטמאת:	הפולטת ש"ז טהורה:
רבי אלעזר בן עזריה	כשפולטת תוך 2 ימים
רבי ישמעאל	כשפולטת תוך 3 ימים
רבי עקיבא	כשפולטת תוך 5 עונות
הכמים ⁵¹⁷	כשפולטת תוך 6 עונות

גמ' נדה לג, א "בעי רמי בר חמא: פולטת ש"ז מהו שתסתור בזיבה? רואה היתה וסותרת, או דלמא נוגעת היתה ולא סתרה?".⁵¹⁸

⁵¹⁷ גר"א - גרסתו **בכמים** היא שהפש"ז נטמאת משתפלות תוך 3

עונות (ולא 6 עונות), אך מהעונה ה-4 היא טהורה, וכ"פ **הרמב"ם**.

⁵¹⁸ והמסקנה היא שהיא סותרת יום 1.

ב. **עבודת הגרשוני, סד"ט -** מונה את הימים מהבדיקה **לבהכ"נ**, ולכן **יכולה** לתלות את הכתם במה שיש לה לתלות.

ג. **חת"ס -** אם אמרה: 'ודאי לי שבדקתי היטב בבדיקה הראשונה', אפשר **להקל**.

כתם שהופיע ביום ה-4 וספק אם הגיע

כבר ביום ה-3

פת"ש - אשה שראתה כתם בשיעור של 'כגריס ועוד' ביום ה-4 של הז"נ, ויש לחוש שמא הוא הופיע כבר ביום ה-3 של הז"נ, ואינה ידעה מכך.

נחלקו האחרונים מה דין הכתם:

א. **תפארת צבי, פנים מאירות -** דנים את הכתם כאילו הגיע ביום ה-4, **ויכולה** לתלות במה שיש לה לתלות.

ב. **הרב מדובנא -** דנים את הכתם כאילו הגיע ביום ה-3, **ואינה יכולה** לתלות במה שיש לה לתלות.

■ **פת"ש -** אע"פ שלשיטת **הרמ"א** ה-3 ימים הראשונים של ז"נ חמורים יותר משאר הימים, מ"מ אשה שראתה כתם ב-3 ימים האלו, יכולה להקל אפילו בהם, כאשר:

1. **חמדת שלמה -** הכתם נמצא על דבר **שאמק"ט**.
2. **מעיל צדקה -** הכתם נמצא על בגד **צבעוני**.⁵¹⁴

■ **הרב דניאל -** אשה שיכלה לישון במקום שאין פשפשים, והלכה לישון במקום שיש פשפשים, **אינה יכולה** לתלות את כתמה בפשפשים ב-3 ימים הראשונים של הז"נ (משום שהיא יכלה להיזהר).

■ **ברית אברהם -** אשה שמרגישה שהדם שראתה בא מהמקור, אבל היא **מסופקת** אם הדם בא מהמקור ממש או שהוא בא מחמת המכה שבמקור:

1. **בשעת וסתה ובעונ"ב -** היא **טמאה מספק**.
2. **בתחילת ראייתה וב-3 ימים הראשונים של הז"נ -** היא **יכולה** לתלות במכתה אע"פ שהיא רואה דם.

פת"ש - משום שגם הדין שה-3 ימים הראשונים של הז"נ חמורים יותר, הוא רק כאשר האשה טמאה **ודאי**, אבל אם האשה נטמאה **מספק**, **אין להחמיר** ב-3 ימים הראשונים של הז"נ.

הפסב"ט בדרך ונשארה עם חלוקה מימי

נדותה

אשה שהיתה בדרך והפסב"ט, אבל היא נשארה עם החלוק מימי נדתה ולא החליפתה, וביום ה-6 של הז"נ מצאה כתם בחלוקה.

נחלקו האחרונים האם אשה זו יכולה לתלות שמא הכתם בא מימי נדתה:

א. **הרב מדובנא ע"פ הש"ך -** צידד **להחמיר שאינה יכולה** לתלות (משום שגם במכה שמ"ד אינה יכולה לתלות ב-3 ימים הראשונים של הז"נ), **וסותרת** את הז"נ.

⁵¹⁴ ועיין **בפת"ש** (בסי קצ, כב) שהביא שלשיטת **העמודי כסף אין להקל** בבגד צבעוני ב-3 ימים הראשונים של הז"נ.

⁵¹⁵ ידון בסע' יא-יג.

⁵¹⁶ גרסת **ה"ר"ח והרמב"ם** היא **שלוש** עונות.

2. **תה"ד, מהרי"ח - יש נשים באשכנז** שנהגו להמתין 7 ימים, אך כתב **שלא מצא** טעם למנהג זה⁵²¹, ועוד שכתב **הרמב"ם** שאין זה מנהג אלא **טעות** הוא ממי שהורה להם כך, ואין ראוי לפנות לדבר זה כלל.
3. **תה"ד בשם האו"ז - מה שהצריכו להמתין 6 עונות** קודם שתספור, היינו בין אם היא **שימשה** ובין אם היא **לא שימשה**, ואפילו **אין** בעלה בעיר (משום דגורין לא שימשה אטו שימשה). והוסיף שאפילו למנהג שמוסיפין עוד יום 1, גם בו לא מחלקים (משום שחשש ביה"ש חשש פשוט הוא, וחשו בו רבנן בכמה דוכתי).
- ב"י - כל דברים אלו חומרות יתירות הן**, ואין להם סמך בגמ' לגבי הדין, ולפיכך לא נהגו העולם בכל מקומותינו אלא להמתין 4 ימים, ולהתחיל לספור מיום 5 ואילך. ודווקא אם שימשה, אבל אם לא שימשה, **אינה ממתנת** כלל. ואם שימשה יום או יומיים קודם ראייתה, משלמת עליהם 4 ימים מיום שימושה, וביום ה-5 לשימושה מתחלת לספור.
- אשה שראתה כתם**
- תרומה, סמ"ג**⁵²² - אפילו אם ראתה כתם, **צריכה** להמתין 4 ימים משום פש"ז, ותספור ז"נ מהיום ה-5 לשימושה, כדין רואה ממש.
- השו"ע פסק כחכמים הרא"ש התוספות רי"ו הרמב"ן הסמ"ג הסמ"ק והתרומה, והרמ"א** הוסיף ע"פ **התרומה והסמ"ג** שדברי **השו"ע** הם אפילו אם ראתה כתם⁵²³ "הפולטת שכבת זרע בימי ספירתה, אם הוא תוך 6 עונות לשמושה, סותרת אותו יום. לפיכך המשמשת מטתה וראתה אחר כך ופסקה (ואפילו לא ראתה רק מצאה כתם), **אינה מתחלת לספור שבעה נקיים עד שיעברו עליה ו' עונות שלימות שמא תפלוט**"⁵²⁴, לפיכך **אינה מתחלת לספור עד יום ה' לשמושה**, כגון: אם שמשה במוצאי שבת **אינה מתחלת לספור עד יום ה'**, דקיימא לן אין שכבת זרע מסריח עד שיעברו עליו שש עונות שלימות מעת לעת, ואם שמשה במוצאי שבת ופלוט ליל ד', קודם עת שימושה⁵²⁵ במוצאי שבת⁵²⁶, עדיין היא עומדת בתוך עונה ששית לשמושה וסותרת, הילכך יום ה' יהיה יום ראשון לספירתה."
- הרמ"א** הוסיף **"הגה** ותפסוק יום ד' לעת ערב, ויום ה' עולה למנח"

גמ' נדה מא, ב "בעא מיניה רב שמואל בר ביסנא מאביי: פולטת שכבת זרע, רואה היא או נוגעת היא? נפקא מינה: לסתור... א"ל: רואה היא. אתא שייליה לרבא, א"ל: רואה היא. אתא לקמיה דרב יוסף, א"ל: רואה היא."

- א. **רא"ש, תוספות, רי"ו, רמב"ן, סמ"ג, סמ"ק, תרומה** - כיוון **שהאמוראים** הכריעו שפש"ז נחשבת כרואה וסותרת יום 1 מספירת 7, לכן כל אשה תמנה ז"נ מיום 5 לשימושה (דהיינו לאחר 3 ימים מסריח, ואם יצא לפני סוף היום ה-3 חוששים ליום ה-4), כיוון שהלכה **כחכמים** (שהזרע מסריח רק לאחר 6 עונות שלמות).
- ב. **רמב"ם, תה"ד בשם האו"ז הגדול** - הסכימו שפש"ז סותרת את ספירתה אפילו לבעלה, אמנם פסקו **כרבי אלעזר בן עזריה**, ולכן האשה צריכה להמתין:
- א. **רמב"ם בהבנת ראב"ע - 3 עונות לפני שתתחיל למנות ז"נ.**
- ב. **רש"י והאו"ז הגדול בהבנת ראב"ע - 2 עונות לפני שתתחיל למנות ז"נ.**

ואין העונה ששימשה בה מהמניין.⁵¹⁹

- ג. **ראב"ד, הרשב"א - כל הדין נאמר לענין טהרות, אבל לבעלה, פש"ז אינה סותרת** (מפני שרק דבר הגורם טומאה הוא שסותר, והאשה הדם גורם לה טומאה ולא הש"ז).
- רשב"א**⁵²⁰ - סיים שבעל נפש יחמיר לעצמו.
- ד. **ר"ת - פש"ז סותרת את ספירתה רק מחשש שמעורב בדמע צחצוחי זיבה, ולכן רק במקרה שנבעלת לזב צריכה להמתין 6 עונות לפני שתתחיל למנות ז"נ.**
- ב"י - מאחר דרוב הפוסקים** כתבו בהדיא דאפילו לבעלה סותרת, וגם מאחר שכולם זולתי **הרמב"ם והאו"ז** פוסקים **כחכמים** (דע 6 עונות לא מסרחא ש"ז), הכי נקטינן שפוסקת 6 עונות שלימות. וכן ראיתי **למורי הרב כמוהר"ר יעקב בי רב זלה"ה דורש ברבים**.

חומרות תה"ד

הובאו **בתה"ד ובראשונים 3 חומרות** לענין פש"ז:

1. **תה"ד, אגור בשם המהרי"ל והשע"ד - יש להוסיף עוד יום 1, ולא תתחיל לספור עד יום ה-6 לשימושה** (כיוון שאם נתיר לה להתחיל את ימי הספירה מהיום ה-5 שכבר כלו 6 עונות שלמות, יש לחוש שפעמים תשמש בביה"ש ותסבור שעדיין יום הוא, ונמצאת מתחילה למנות מיום ה-4 כיוון שביה"ש אינו אלא לילה).

519 **הרמב"ם** כותב שאם שימשה, יכולה **לשטוף** וא"צ 3 עונות, ואם לא שימשה, א"צ כלום, ויכולה לפסוק **מיד**.

520 **הרשב"א** גם סבר שזו דעת **הרי"ף והגאונים**, שכן לא התייחסו להלכה זו. אמנם **הב"י** סובר שהם לא התייחסו שכן דין זה לא מצוי כ"כ (שרוב הנשים נמשך זמן ראייתן 5 או 6 ימים, ואין צריכות לזה).

521 **ב"ח** (סי' קפ"ב, אות יב, ד"ה זאנכי מצאתי) **בשם הר"ש מאוסטריין** - הטעם לדבר מכיוון שנדה דאי טובלת אחר 7 ימים אפילו שלא היו נקיים (מפני שטבילה בזמנה מצוה), וצריכה לספור אחריהם עוד ז"נ (שמא הראיה האחרונה היתה בימי זיבה), ולכן יש להמתין 7 ימים ורק אז לספור ז"נ (כדי שלא תשתכח מסנה נדה דאי, שבמהרה יבנה ביהמ"ק ואז תצטרך לטבול בסוף ז').

522 הובאו **בב"י** בתחילת סי' קצ, בד"ה 'האידינא'.

523 וכמוהו **אין** כן מחלוקת בין **השו"ע לרמ"א**, אלא **הרמ"א מבאר את**

שיטת **השו"ע**, כמו שפסק **השו"ע** בס"י קצ, א: **ז' חכמים** גזרו על כתם שנמצא בגופה או בבגדיה, שהיא טמאה... וצריכה הפס"ט... ואח"כ תמנה ז"נ חוץ מיום המציאה."

524 **שי"ך** - שמא תפלוט שכ"ז ולא תרגיש בכך.

525 נראה מפשטות לשון **השו"ע** שכוונתו ב-6 עונות שלימות מעת לעת (ומתוך מה שכתב: 'קודם עת שימושה'), שצריך 72 שעות שלימות דווקא מהשימוש ועד הסרחת הזרע, ולא עונות של יום לילה שלימות, אע"פ שאין נפק"ם (משום שגם אם פלוט בליל ד' לפני עת שימושה במוצ"ש, וגם אם פלוט אחרי עת שימושה, אם רואים את זה כאילו פלוט לפני עת שימושה, ואותו יום נסתר, ותפסב"ט לפני ליל ה').

526 כלומר קודם השעה הספציפית ששימשה במוצ"ש (כגון: ששימשה במוצ"ש ב-22:00, ופלוט בליל ד' ב-21:00).

- **שבה"ל** (סכה"ל, סע' יא, ב) - כשאין בעלה בעיר, ולא שמשה, וראתה רק כתם, בשעת הצורך תעשה ש"ח.

אשה שראתה כתם

א. **ש"ך** - דווקא בראה ממש גזרין שימשה אטו לא שימשה, אבל בכתם יש **להקל** באשה שלא שימשה קודם ראיית הכתם, שתפסב"ט **מיד** ותספור ז"נ החל ממחרת למציאת הכתם (משום שגזירת לא שימשה גזירה רחוקה היא, ובכתמים דרבנן הולכים לקולא בכל דבר).

ב. **רמ"א, ש"ך בשם הלבוש, ט"ז** - אולם **החמיר הלבוש** בכל אשה, שאפילו אם ראתה כתם בלבד, בין שימשה ובין לא שימשה, **צריכה** להמתין ליום ה-6, **וכן נוהגין**.

ונחלקו האחרונים בדעת הש"ך:

א. **סד"ט, שערי דעה** - "וכן נוהגין" הם דברי **הלבוש**, אבל **הש"ך** לא ס"ל כן להלכה.

ב. **תוה"ש** - דעת **הש"ך** שסיים "וכן נוהגין" היא **להחמיר בלבוש**.

כלה קודם חופתה

א. **ש"ך** - אפילו כלה אינה סופרת ז"נ עד יום 5 לראייתה. מ"מ בשעת הדחק, שא"א לדחות הנישואין עד שתיתרה, יש **להתיר** שתפסב"ט ותמנה ז"נ **מיד**, אם בגלל זה שהיא תמתין ליום ה-5 לראייתה תהיה חופת נדה.

דגמ"ר - ביאר את דברי **הש"ך** שחומרא זו אינה שייכת אלא **בבתולה** שלא ראתה קודם, וסופרת ז"נ רק מחשש לדם חימוד, אבל בתולות דידן שהיו כבר נדות קודם לכן, ולא טבלו, הרי הן **טמאות, ואין להקל** בהם.

ב. **ט"ז** - **הקל** בזה אפילו לכתחילה, ואפילו אם אחר חופתה קודם שנתייחדה עם החתן פירסה נדה (משום שודאי לא שייך לגזור בזה לא שימשה אטו שימשה).

סד"ט - כל דברי **הש"ך** הם במקום שנהגו להחמיר בזה, ובמקום שלא נהגו, **אין להחמיר**.

ראתה מיד לאחר טבילתה קודם תשמיש

ובעלה היה בעיר

א. **נוב"י** - **צריכה** להמתין, אך אין להעניש מי שהורה להקל (שדין זה הוא חומרא בלא טעם).

ב. **מעיל צדקה, פנ"י, סד"ט** - יש **להקל** שלא תמנה 5 ימים אלא תפסב"ט ותתחיל למנות ממחרת היום אפילו

◀ **הרמ"א חולק על השו"ע**, ופוסק את 3 החומרות שהובאו לעיל⁵²⁷ **ויש שכתבו** שיש להמתין עוד יום אחד, דהיינו שלא תתחיל למנות עד יום **הששי** והוא יהיה יום ראשון לספירתה, דחיישין שמא תשמש ביום ראשון בין השמשות ותסבור שהוא יום, ואפשר שהוא לילה, ואם תתחיל למנות מיום חמישי יהיה תוך ששה עונות לשמושה, על כן יש להוסיף עוד יום אחד, דמעתה א"א לבא לידי טעות, **וכן נוהגין** בכל מדינות אלו, **ואין לשנות**.

ויש נשים שנהגו להחמיר עוד להמתין עד שבעה ימים, **ואין טעם בדבר**, והמחמיר יחמיר, והמיקל נשכר להקדים עצמו למצוה.

ויש שכתבו שעכשיו אין לחלק בין שמשה עם בעלה ללא שמשה, וכל אשה שרואה, אפילו כתם, צריכה להמתין ה' ימים עם יום שראתה בו, ותפסוק לעת ערב ותספור ז' נקיים, **וכן נוהגין** במדינות אלו, **ואין לשנות**.

■ **ט"ז** - אע"פ **שהב"ח** כתב טעם למנהג להמתין 7 ימים, יפה כתב **הרמ"א** שהמקדים עצמו מקדים למצוה (משום שאין בטעמים כאלה אלא כדי להרחיק מטבילת מצוה).

■ **ש"ך, ט"ז** - אם ראתה דם או כתם תוך כדי ספירת ז"נ, פוסקת **באותו יום** בטהרה, ומונה ז"נ מחדש החל ממחרת (משום שמה שאמרנו שצריכה להמתין 5 ימים, זה דווקא במציאות ששייך שתשמש).

• **טה"ב (ח"ב, עמ' תי)** - **לספרדים** תפסב"ט ביום ה-4 לעת ערב סמוך לביה"ש, ויום ה-5 עולה למניין ז"נ (משום דאזלינן בתר הוראת מרן **השו"ע**).

שבה"ל (סכה"ל, סע' יא, א) - **לרמ"א** ממתנים 5 ימים⁵²⁸ ואפילו לא שמשה ואפילו בכתם, ומונה מיום 6 לראיה.⁵²⁹

• **טה"ב (ח"ב, עמ' תכב, משמ"ט)** - אם לא שימשה עם בעלה תוך 4 ימים קודם שראתה, א"צ להמתין קודם שתספור ז"נ, בין בכתם ובין בראיית דם, ומיד שתפסיק מלאות יכולה לפסב"ט ולמנות ז"נ. ואם שימשה יום או יומיים קודם ראייתה, **משלמת** עליהם 4 ימים מיום שימושה, ומיום 5 לשימושה מתחילה לספור ז"נ.

בעלה לא בעיר

א. **ב"ח** - **הקל** כשאין בעלה בעיר ולא שימשה, **שיכולה** להתחיל למנות ממחרת שפסקה (משום דבכה"ג לא גזירין אטו שימשה).

ב. **ש"ך, ט"ז** - **דחו** את הב"ח, **שאין להקל** אפילו אם הבעל לא בעיר.

שבות יעקב - אם בעלה לא בעיר, יש **להקל בכתמים**.

527 אלו 3 החומרות:

1. **תה"ד, אגור** בשם **המהר"ל והשע"ד** (בחומרא הראשונה) - יש **להוסיף** עוד יום 1, ולא תתחיל לספור עד יום ה-6 לשימושה.
 2. **תה"ד** בשם **הא"ז** (בחומרא השלישית) - מה שהצריכו להמתין 6 עונות קודם שתספור, היינו בין אם היא שימשה ובין אם היא לא שימשה, ואפילו אין בעלה בעיר.
 3. **תרומה, סמ"ג** - אפילו אם ראתה כתם, **צריכה** להמתין 4 ימים משום פש"ז, ותספור ז"נ מהיום ה-5 לשימושה, כדין רואה ממש.
- הרמ"א** פסק ע"פ העיקרון העולה **מהתרומה והסמ"ג**, ולכן אם

ראתה כתם, אפילו לא שימשה, צריכה להמתין ליום ה-6 כדי להתחיל למנות ז"נ (ולא מהיום ה-5 כמו שפסק **השו"ע**).

528 **טה"ב (ח"ב, עמ' תכב, משמ"ט)** - אשה שמנהגה להמתין 5 ימים קודם ז"נ, וראתה בסוף יום ראשון בשבוע בביה"ש ופסקה, נראה **שיכולה** לפסב"ט ביום חמישי ולספור ז"נ החל מיום ששי, וכאילו היתה ראייתה ביום ראשון בודאי (כיון שיש כאן 6 עונות שלמות בריח, וחומרת תוספת יום 1 על 4 הימים, חומרא יתירה היא, וכולה משום גזירת ביה"ש).

529 **וכן פסקו רוב פוסקי זמננו הספרדים להחמיר כרמ"א (באת, תבואת שמש, אור לציון, דרכ"ט, שגם בני עדות המזרח קיבלו את חומרות הרמ"א להמתין יום 1 נוסף, ואפילו כשלא שימשה).**

כשבאה לביתה (משום דהוי מילתא דלא שכיחא ולא גזרו בה רבנן).

המתינה ליום ה-6 לשימושה וחל ליל טבילתה בע"ש שאחר יו"ט

א. **שליה** - במקרה שאם תמתין האשה עד יום 6 לשימושה יחול ליל טבילתה בליל שבת שאחר יו"ט, ותצטרך בעקבות כך להרחיק החפיפה מהטבילה (משום שתצטרך לעשות החפיפה מעיו"ט בליל חמישי ולטבול בליל שבת), אם **לא שימשה** בלילה שקודם ראייתה, יכולה **להקל** ולספור מיום 5 לראייתה.

ב. **סד"ט** - אפילו אם **שימשה** קודם ראייתה יש **להקל** (משום שאחר שגזרו בלא שימשה אין חשש ביה"ש משום שמונים מהראיה ולא מהתשמיש, ורק כשמונים מהתשמיש שייך לטעות).

ראתה דם לאחר תפילת ערבית ועוד היום גדול

אשה שראתה דם לאחר שהקהל התפללו ערבית ועוד היום גדול, האם יום זה עולה לה למניין ה-5 ימים (עי' **הרמ"א**) שממתינה בהם משום פש"ז או לא (שמא תאמר שעוד היום גדול ועולה לה, או שמא תאמר שהקהל התפללו ערבית ועשו אותו לילה ולא עולה לה):

1. **כשהאשה לא התפללה ערבית והציבור התפללו ערבית:**

- א. **המרא"י בתשובה** - לא עולה לה.
- ב. **מהרש"ל** - עולה לה (מכיוון שעוד היום גדול והיא לא התפללה ערבית, ולכן עדיין יום בשבילה, ואין לומר שמה שהיא ראתה דם לאחר ערבית זה בסיבתה אלא הסיבה שראתה דם היא מהשמים).

2. **כשהאשה התפללה ערבית:**

- א. **מהרש"ל** - לא עולה לה (כיוון שהיא עשתה את אותו היום ללילה). ולכן אם ראתה דם ביום ראשון לאחר שהתפללה ערבית ועוד היום גדול, תפסב"ט רק ביום שני, ותתחיל למנות ז"נ ביום שבת.
- ב. **ש"ך** - עולה לה (כיוון שראתה בעוד היום גדול). ולכן אם ראתה דם ביום ראשון לאחר שהתפללה ערבית ועוד היום גדול, תפסב"ט ביום חמישי, ותתחיל למנות ז"נ ביום שני (אע"פ שכבר התפללה ערבית).

סעיף יב | טעתה במניין ז"נ וטבלה ושימשה קודם זמנה

סמ"ק - אם טעתה במניין יום 1, וטבלה ושימשה, צריכה **להמתין 6 עונות** שלמות, ואח"כ תמנה יום נקי להשלמת

- 530 לפי **הב"י** מדובר אפילו אם טבלה בליל 7, ושימשה ביום 7, יכולה לטבול לערב (שכן 'מקצת היום ככולו', וזבה טובלת ביום ה-7 מהתורה). כך הסביר ע"פ דברי **הרא"ש**.
- ונחלקו הפוסקים בדעת **הרא"ש והסמ"ק**:
- א. **ב"י** - מסכימים אחד עם השני בדיון זה.

ז"נ ותטבול בשנית. אך אם אחר שספרה ז"נ בשלמותם טעתה⁵³⁰ (כגון: שלא טבלה כראוי ושימשה), ה"ז **טובלת** בכל עת ומותרת לבעלה.

רא"ש - כתב שאם טבלה ביום ה-7 ושימשה, יכולה לטבול ישר (משום שמקצת היום ככולו).

ב"י - אע"ג דבעינן שיהיו כל הז"נ רצופים (מדכתיב: 'אחר תטהר', אחר אחר לכולן), היינו שלא תהא טומאת זיבת מפסקת בניהם, אבל בהפסק פליטת ש"ז, לא איכפת לן (משום שפליטת ש"ז אינה סותרת למפרע כדם, אלא שאותן ימים עצמן אינן נחשבים).

וכ"פ השו"ע "אם טעתה במניין יום אחד וטבלה ושימשה, צריכה להמתין ששה עונות שלמות, ואחר כך תמנה יום אחד נקי וטבול. אך סתירה שלאחר שבעה, כגון: שלא טבלה כראוי ושימשה, הרי זו טובלת בכל עת".

- **ש"ך** - משמע מכאן **שלא נוהגים להחמיר** להמתין עוד יום 1 משום גזירת ביה"ש וטובלת מיד אחר 4 ימים ויום 1 נקי (כיוון שלא מצוי שתטעה במניין ז"נ, ובמלתא דלא שכיחא לא גזרו רבנן).
- **ט"ז** - ה"ה גם אם טעתה 2 ימים ושימשה, שצריכה **להמתין 6 עונות** ואח"כ תמנה עוד 2 ימים להשלמת ז"נ.
- **טה"ב** (ח"ב, עמ' תנז), **שבה"ל** (סכה"ל, סע' יב, א) - אשה זו יכולה גם **לקנח** עצמה בכוח, וגם **לרחוץ** במים חמים (כגון: ע"י ישיבה באמבטיא במים חמים, שהם יפליטו כל הזרע), ואח"כ תמנה יום 1 נקי **להשלמת** ז"נ (שהרי הפש"ז סותרת את היום שפלטת בו) ותטבול שנית ותטהר.
- וה"ה אם טעתה וטבלה בליל 7 לספירתה אבל לא שימשה עם בעלה אלא ביום ה-7, אינה סותרת משום פש"ז (הואיל ועבר מקצת יום 7 בטהרה, ומקצת היום ככולו), ותטבול שנית בליל 8, או לאחר מכן, ותטהר לבעלה.⁵³¹

הקדימה טבילתה ושימשה

- א. **ט"ז** - נשאר **בצ"ע** לגבי אשה שהקדימה טבילתה ושימשה, שלכאורה היתה צריכה להמתין 90 יום כדי להבחין בין זרע שנזרע בקדושה לשלא בקדושה, כמו גר ואשתו שנתגיירו.
- ב. **נקה"כ** - אין לחוש (משום שגר נזרע בעצמו לא בקדושה ולא ישראל גמור הוא, והוא חלוק מישראל בכמה דינים, וזה אחד מהם).
- **תשובה מאהבה, נוב"י** - ספרה ז"נ וטבלה ושימשה, ושכנתה שגרה עימה אומרת לה שהיא ספרה 6 נקיים. האם צריכה לחוש ולטבול שוב:

- 1. **שברור** לה שספרה ז"נ - **א"צ**.
- 2. **ספסק** לה אם ספרה - יש לחוש ולטבול שוב.

- ב. **ש"ך** - חולקים, **והסמ"ק** לא יסכים לזה. ומ"מ **הש"ך** נשאר **בצ"ע** לדינא.
- 531 **טה"ב** (ח"ב, עמ' תנח, תנח, הע' 91) - פש"ז מהזרעה מלאכותית בתוך ז"נ, אינה סותרת את אותו יום (משום שפש"ז היא רק בדרך ביאה ולא בהזרעה מלאכותית).

סעיף יג | רחיצה או קינוח להפלטת שכבת זרע

א. **רא"ש -** אם תרצה להתחיל ספירתה מיד ממחרת ראייתה, **תקנה יפה במוך** או **בבגד דק** להפליט כל הזרע, או **תרחץ במים חמים** ויפליטו המים חמין כל הזרע (כדתנן במקוואות ח, ד: 'האשה ששימשה וירדה וטבלה ואח"כ כבדה את הבית, הרי היא כאילו לא טבלה', ומשמע שאם כבדה הבית קודם טבילה, לא חיישין תו לפליטה).

ב. **רשב"א, תרומה -** כדי לצאת ידי כל ספק בעיני תרתי:

1. **כיבוד.**
2. **רחיצה בחמין.**

ג. **סמ"ק - אין לסמוך** על שטיפה וקינוח (משום שאין אנו בקיאים בזה), ולעולם צריכה להמתין **6** עונות שלמות.

וכן **נחלקו** האם כאשר הלכה ברגליה נחשב שפלטה את כל הזרע:

- א. **רמב"ן -** ה"ה אם הלכה ברגליה (שנפלט כל הזרע).
- ב. **רא"ש - חלק** על **הרמב"ן**, שאין זה ברור שתפליט כל הזרע ע"י הילוך.

ב"י - כיוון ששום אחד מהפוסקים לא כתב **כסמ"ק**, שפיר דמי **להתיר** ע"י קינוח או רחיצת חמין.

◀ **השו"ע** פסק **כרא"ש** "האשה ששימשה מטתה וראתה אחר כך ופסקה, ורוצה לספור מיום מחרת ראייתה, תקנה יפה יפה אותו מקום במוך או בבגד להפליט כל הזרע או תרחץ במים חמין והם יפליטו כל הזרע".

◀ **הרמ"א** פסק **כסמ"ק**⁵³² "יש אומרים דאין אנו בקיאים בזמן הזה ואין לסמוך על זה, והכי נוהג, דהרי כבר נתבאר שאנו נוהגין להמתין אפילו לא שמישה כלל, כדי שלא לחלק בין ספירה לספירה, כ"ש בכהאי גוונא. וכל הפורץ גדר בדברים אלו במקום שנהגו להחמיר, ישכנו נחש".

לדינא

א. **ש"ך, ב"ח -** אפילו במקרה ששכחה יום 1, **אין להקל** לכתחילה **ברחיצה וקינוח** (כיוון **שהסמ"ק והגמ"י** כתבו שאין אנו בקיאים).

ב. **סד"ט -** כיוון שכל הפוסקים לא ס"ל **כסמ"ק** אלא כדעת **השו"ע**, ואפילו **הרמ"א** לא החמיר מטעם שאין אנו בקיאים אלא משום שגוזרים לא שימשה אטו שימשה, כאן דהוי מלתא דלא שכיחא, **המקל** בקינוח ורחיצה, **לא הפסיד**.

• **טה"ב (ח"ב, עמ' תנב) -** פסק **כסד"ט**, תקנה עצמה היטב יפה יפה באותו מקום במוך או בבגד רך (כדי להפליט את כל הזרע), או שתרחץ במים חמים (כגון: שתשב באמבטיא מלאה במים חמים), ועל צד היותר טוב תעשה **שניהם יחד** (קינוח במוך יפה, ורחיצה באמבטיא במים חמים), והם יפליטו ממנה את כל הזרע, ואז תוכל לפסב"ט.

• **טה"ב (ח"ב, עמ' תלה-תלו, משמח"ט) -** מכיוון שרק בשנים האחרונות נתגלה ונתחדש דבר זה שמקצת נשים אינן יכולות להיכנס להריון, י"ל שבכה"ג של ביטול מצות פו"ר לא היו גוזרים לא שימשה אטו שימשה (ועוד **שהש"ך והסד"ט** כבר כתבו שזו גזירה רחוקה, וגם **הב"י** לא חשש לגזרה זו), ולכן תפרוש מתשמיש **3** ימים קודם הוסת, ותפסב"ט ביום ה-2 לראייתה.

האם יש ברחיצת אותו מקום משום שפיכת זרע לבטלה

א. **באר הגולה -** נהגו הנשים **שלא** ילכו לבית המרחץ ב-3 ימים אחר הטבילה (משום שרוב נשים יהיו מעוברות אחר טבילתן), ולפיכך אילו היו נכנסות למרחץ בתוך **3** ימים טרם שיסריח הזרע, היו המים מפליטים ממנה כל הזרע.

ב. **דרישה, רש"ל -** צריכה האשה **להיזהר** שלא תלך הרבה מחמת התשמיש.

ג. **כו"פ - השו"ע** לא אסר לרחוץ המקום משום השחתת הזרע, ונראה משום שרוב הזרע הראוי להריון נקלט מיד ומיעוטו נקלט אחר **2** ו-**3** ימים, לכן **מותר** לרחוץ (כי מה שכבר נקלט לא יועיל לו הרחיצה, ומה שלא נקלט על הרוב לא יחא נקלט עוד).

• **טה"ב (ח"ב, עמ' תנד-תנז, משמח"ט) -** מה שכתב **באר הגולה** אינו משום איסור השחתת זרע, אלא **זהירות בעלמא** על צד היותר טוב. וכן מדברי **כל הפוסקים ומרן והאחרונים**, מוכח שההיתר הוא גם כשעושה זאת באופן תמידי.

מבחנים לחזרה

ומטרת בדיקתה לא היתה לשם הפס"ט, האם עליה לעשות בדיקת הפסק בטהרה נוספת ביום הראוי?
 15. הנהוגת להתאפר תמיד ולצבוע השפתיים והצפורניים לקראת שבת, והדבר חשוב להן מאוד, האם מותר להן לעשות כן לאחר החפיפה שעשו בערב שבת, כשהטבילה במצו"ש?
 16. האם רומ"ת צריכה להראות לחכם אם דם מכתה משונה מדם נדתה? (ראשונים ופוסקים).
 17. האם מותר לאשה נדה ללבוש בגדים צבעוניים בו"נ בכדי להציל עצמה מכתמים?
 18. הכונס את הבתולה שבעל בעילת מצוה ופורש, האם זה מן הדין או ממנה?
 19. הפילה חתיכה לבנה או אדומה ואין בה עצם, האם חוששת לולד?

תש"ע, חסון

1. א. מהן ימי נדה, ומהן ימי זיבה? (הבא את השיטות השונות).
- ב. כיצד לפי דעת הרמב"ם (לאור שיטתו) אשה יכולה לקבוע וסת?
2. א. בדיקות לפני תשמיש ואחריו. אשה שאינה רואה בפחות מ-14 יום אחר טבילתה, אבל לאחר 14 יום אין לה קבע, מה דינה לענין בדיקות לפני תשמיש ואחריו?
- ב. כלה שאין לה וסת קבוע, האם עליה לבדוק לפני ואחריו תשמיש, ומתי?
3. א. האם נאמנת אשה לחזור בה באמתלא, כאשר אמרה קודם לכן טמאה אני בשעת וסתה, וחזרה ואמרה טהורה אני, ונתנה אמתלא לדבריה?
- ב. אם מראש מודיעה לבעלה שהיא לובשת בגדי נדות בכדי שלא ידעו השכנים שהיא בהריון, ובעלה הסכים לכך שתאמר 'טמאה אני', האם נאמנת לומר אח"כ טהורה אני?
4. א. ואם יש לה וסת תולה בוסתה, מהיכן הציטוט? וכתוב כיצד הראשונים והפוסקים הסבירו זאת? (4 שיטות לפחות).
- ב. כיצד נפסק להלכה?
5. א. האם מותר לאשה לטבול בשבת במקרים הבאים:
 1. כשלא יכלה לטבול קודם, ואין בעלה בעיר בשבת?
 2. כשלא יכלה לטבול קודם ובעלה בעיר בשבת?
 3. כשכלה לטבול קודם ליל שבת?
 4. הניע בעלה לביל שבת?
6. א. קוץ התחוב בבשרה וא"ל להוציאו, האם חוצץ או לא?
- ב. חוט תפירה שלאחר הניתוח, האם חוצץ?
7. א. בדקה עצמה בעד שאינו ברוך ואח"כ נמצא עליו דם, באיזה אופן טהורה לבו"ע? (2 אופנים).
- ב. כמה נחלקו הראשונים, ומה נפסק להלכה? פרט את מקורות הדין.
8. א. האם בדיקת הפס"ט שנעשתה בשחרית מועילה? הבא את סוגיית הגמ' ושיטות הראשונים, וכיצד נפסק להלכה?
- ב. האם חובה לבדוק במוך דחוק?
9. רומ"ת שראתה ג"פ במקום שאפשר לתלות במכה, האם עליה לשבת ו"נ בכדי שתהיה מותרת לבעלה?
10. אשה שיש לה וסת קבוע ליום קבוע (כגון: כה' לחודש), ושניתנה בדרך עראי ליום אחר, וראתה בו פעם או פעמיים, כאשר וסתה הקבוע כה' לפני היום הרביעי שלש"ע, או לפני היום החמישי לרמ"א,

1. בלילה.
 2. לאור הכוכבים.
 20. א. טבילה וחציצה, האם עליה לגלח שער, ואם כן איזה שיער?
 - ב. אם לא לגלח, האם זה מעכב בטבילה, וצריכה לחזור ולטבול?
- ### תש"ס"ט, אב
1. א. וסתות דאורייתא או דרבנן, מהן הדעות בגמ' ובראשונים, ובמה יסוד ושורש מחלוקתם בסברא?
 - ב. למ"ד וסתות דאורייתא, מהיכן למדו זאת, ואם טמאה מספק או מדין ודאי? בסס דברך.
 2. א. פרישה סמוך לוסת, מהתורה או מדרבנן, ומהן המקורות לדין זה?
 - ב. כמה זמן צריך לפרוש? (התייחס לגמ' ראשונים ופוסקים ב"י ב"ח ט"ז ש"ך ונקה"ס).
 3. א. אשה שיש לה וסת קבוע ולא בדקה בשעת וסתה, מהן שיטות הראשונים והפוסקים? ב. אם בדקה לאחר זמן ומצאה מראה טהור? ג. אם לא בדקה כלל? ד. מהי צורת הבדיקה בשעת וסת?
 4. א. אשה שיצאו ממנה כמין קליפות ושערות או כמין יבחושים אדומים, האם טמאה נדה או לא, ופרט את כל התנאים לדין זה?
 - ב. אשה שהפילה חתיכת דם קשה, מהן שיטות הראשונים וכיצד נפסק להלכה?
 5. א. אשה הנוטלת כדורים לאחר או להקדים את וסתה, וקבעה וסת ע"י כדורים, האם עליה לחשוש לו כוסת קבוע או לא, ולאיהו וסת הינו דומה? בסס דברך והסבר?
 - ב. האם עליו לחשוש נג וסת שהיה לה לפני לקיחת הכדורים?
 6. טבילת נדה בוח"ו, האם צריכה להתמין עד דח"כ ולטבול או שיכולה לטבול סמוך לשקע"ח? הבא את שיטות הראשונים והפוסקים?
 7. ראתה כתם ב-3 ימים הראשונים של הז"נ, מה הדין והשיטות באופנים הבאים:
 1. ראתה כתם פחות מכנרים ועוד?
 2. ראתה על בגדים צבעוניים?
 3. ראתה על דבר שאינו מק"ט?
 4. תבעוה לינשא ויש לה כמה תללות?
 8. א. איזה דין חציצה נלמד מהתורה, ומהיכן? ב. מה נלמד מהלכה למשה מסיני? ג. מה נאסר מדין חציצה רק מדרבנן? הסבר. ד. היה הדבר החוצץ חופה את כולו ואינו מקפיד עליו, האם חוצץ מהתורה או מדרבנן?
 9. מאימתי קטנה נשואה או בתולה חוששת לכתמיה? התייחס למקורות בגמ' בראשונים ובפוסקים.
 10. כיצד האחרונים מסבירים את דברי הרמ"א הבאים: 'אשה שמשנית וסתה להקדים שנים או שלושה ימים או לאחר כשמיניע זמן וסתה צריך לפרוש ממנה ב' או ג' ימים קודם או אחריו'?
 12. הסבר את המושגים הבאים:
 1. מעין פתוח?
 2. מעין סתום?
 3. ריבדא דכוסילתא?
 13. גירש את אשתו כשהיא מעוברת והחזירה, האם צריכה ו"נ?
 14. בדקה עצמה לפני היום הראוי להפס"ט (דהיינו לפני היום הרביעי שלש"ע, או לפני היום החמישי לרמ"א,

תשס"ט, אדר

1. א. מהם התנאים או הנתונים הנצרכים בכדי שאשה תהיה טמאה מן התורה? ששה במספר.
2. א. מהו דם קישוי? ומתי הוא טמא מן התורה? ב. האם שייכת חומרת רבי זירא בדם קישוי ליישב עליו ו"נ? (שיטות הראשונים).
3. א. מהם הטעמים (המוזכרים בראשונים) להחמיר ליישב עליו ו"נ?
3. א. מהו המקור לנאמנותה האשה בענייני נדה (מהיכן למדין)?
3. א. האם ענייני נדה הם דברים שבערה או לא, ומה הנפקא מינה?
3. א. הבא ג' אופנים בהן אין האשה נאמנת?
4. א. אמרה טמאה אני וחזרה ואמרה טהורה אני ונתנה אמתלא טובה לדבריה נאמנת. האם פירוש הדבר שמאמינים לדבריה האחרונים יותר מן הראשונים, ואם כן מדוע?
- ב. האם כשאומרת מקודשת אני וחזרה ואמרה פנויה אני ונתנה אמתלא לדבריה, האם הדין שווה למקרה א', ואם לא מדוע?
5. א. בדיקה לבעלה לפני תשמיש ולאחריו, כשאין לה וסת קבוע, מה הדעות שהובאו בגמ'?
- ב. מהן שיטות הראשונים, וכיצד נפסק להלכה?
3. א. מהי שיטת הר"ף, ומה הקשו עליו, וכיצד ניתן לתרץ?
6. א. האם בוח"ו תולין במכה, ואם כן מדוע לא התירו דם בתוליים?
- ב. האם תולין במכה שלא ידוע שמוציאה דם?
- ג. האם תולין במכה שנמצאת במקור?
7. א. בית הסתרים לענין טבילה וחציצה, מהן שיטות הראשונים לענין ביאת מים?
- ב. האם דין זה מהתורה או מדרבנן?
- ג. האם יש חילוק בין אשה לאשה?
8. א. מניקה שכלו ימי הנקתה, למה עליה לחשוש?
- ב. האם יש חילוק אם היה לה לפני עיבורה וסת קבוע או לא?
9. א. מהו וסת הגוף ומהו וסת אונס? ב. מה השווה והשוני בניהם?
- ג. אכלה מאכלים חריפים ג"פ וראתה, האם דינו כוסת אונס או כוסת הגוף?
10. א. פתיחת הקבר עם או בלי דם, מהן הדעות המופיעות בתלמוד?
- ב. מהן הדעות בראשונים, וכיצד נפסק להלכה?
- ג. האם יש הבדל בין פתיחת הקבר מבפנים או מבחוץ?
11. מהו דם צדדים, והאם יש ליישב עליו ו"נ?
12. הסבר מהו 'לול' ומה 'עליה', ומה נאמר על כך בגמ' (הדעות השונות)?
13. א. האם 'הרגשה' זה סימן או סיבה לטמאה, מהן הדעות בראשונים ובאחרונים?
14. חיבוק ונישוק סמוך לוסת, מותר או אסור? ואם אסור, האם מהתורה או מדרבנן?
15. מהו המקור לכך שבלגית צריכה להיות נוכחת בשעת הטבילה? והאם זה מעכב?
16. רדמ"ת משום חולי או משום וסת, ומה הנפקא מינה? (הבא לפחות ג' ג"פ).
17. רדמ"ת, האם ראייה ראשונה מן המנין, מהן הדעות, וכיצד נפסק להלכה?
18. א. מהו המקור שממנו נלמד טבילה לנדה? ב. האם טבילת נדה מהתורה או מדרבנן?
19. מה הדין בראיית דמים:

לחודש) לא נעקר, למה עליה לחשוש בחיוב פרישה סמוך לוסת?
11. חיוב פרישה סמוך לוסת דק"ל שהוא מדרבנן, אם הוא איסור מדין ודאי או מדין ספק, ומה הנפק"מ? בסס דברך.
12. אשה שטבלה וקצפה פיה ביותר או עצמה עיניה ביותר, מה דינה? ואם יש חילוק בניהם?
13. איזה קולות הקילו חכמים בטבילת כלה, ומתי?
14. הכנס את הבתולה ובא עליה, במה שונה דינו מכל דין אשה נדה? (כל החילוקים).
15. יוצא דופן, האם אמו טמאה טומאת לידה?
16. אשה שמצאה דם לאחר תשמיש, האם היא טמאה מהתורה או מדרבנן?
17. אם הגיעה לימי נערות ולא ראתה דם מעולם, האם כתמה טמא?
18. חכמים גורו טומאה על הכתמים. האם הטומאה מדין ודאי או מדין ספק? ומה הנפקא מינה? בסס דברך.

תש"ע, אב

1. אשה שראתה דם בלא הרגשה, התייחס אם טמאה מהתורה או מדרבנן, ומזה השיטות השונות, באופנים הבאים:
1. מצאה דם לאחר בדיקה פנימית בחו"ס או אחרי תשמיש?
2. אשה שראתה טיפת דם כחרדל על תחתונים הצמודים לגופה?
3. קמה משנתה וראתה דם על ממתה?
4. ראתה דם לאחר קינוח?
2. א. מה דין אשה שמסופקת אם הרגישה הרגשה המטמאת בשנתה, ולאחר שהתעוררה בדקה עצמה ולא מצאה כלום?
ב. מה דין אשה מעוברת או מניקה שהרגישה שנפתח מקורה, ובדקה עצמה ולא מצאה כלום?
3. א. 11 יום שבין נדה לנדה. הבא 2 נפק"מ בין הרמב"ם והרמב"ן בשאלה כיצד לחשב ימי נדה וימי זיבה.
ב. האם יש בזה"ו נפק"מ אם ההלכה כרמב"ם או כרמב"ן?
4. א. מהם הטעמים השונים המופיעים בראשונים לחומרת רבי זירא?
ב. מהן הגזירות והשלבים עד שהגיעו לחומרת רבי זירא?
ג. האם חומרת רבי זירא בדם טוהר היא מדינא דגמרא?
5. לאה לבשה חלוק והשאלתו לרחל ונמצא עליו כתם, מה הדין באופנים הבאים, כאשר רחל במצב:
א. כשהיא טהורה?
ב. כשהיא נדה?
ג. כאשר יושבת על דם טוהר?
ד. כאשר נמצאת בזה"ו?
ה. מה הדין כאשר לאה השאלתו לנכרית, באיזה אופן תולה בה? (הבא שיטות הראשונים).
6. א. תבעו להנשא צריכה ליישב ז"ל, האם צריכה בדיקת בזה"ו?
ב. האם צריכה בדיקת הפס"ט?
ג. מדוע במעשה יהודה ובעוץ לא חששו לדם חימוד (ג' סיבות)?
7. באר דין טבילת נדה וזבה ביום השביעי וביום השמיני לכתחילה ובדיעבד.
8. האם מברכים ברכת הטבילה לפני הטבילה או אחריה, ובאלו אופנים אפשר לברך, גם בתוך המים?

9. טבלה בלי לחפוף כלל או לאחר חפיפה חלקית, מהן שיטות הראשונים, ומה נפסק להלכה?
10. בדקה עצמה בעד שאינו בדוק וטחתו בירכה ונמצא עליו כתם, מה דינה?
11. מהו איסור מצינת כוס, ובאלו אופנים אסור לאשה נדה למוזג כוס לבעלה?
12. האם יש איזו קולא למי ששימש את אשתו בימי הטהרה שלאחר הלידה (ב-33 יום לומר או ב-66 לנקבה), וראתה דם בשעת תשמיש?
13. אשה שטבלה וכשהגיעה לביתה מצאה דבר חוצץ על גופה, מה דינה?
14. דם וריר שע"ג המכה, האם חוצצים לטבילה?
15. ראתה ב-ט"ו בניסן והמשיכה ראיתיה 4 ימים, ולאחר מכן ראתה ב-ט"ו באייר והמשיכה ראיתיה 3 ימים, ולאחר מכן ראתה ב-י"ז בסיון. מה דינה, לאיזה ימים חוששת?
16. אלו מראות דמים מוסכמים שהן מהתורה, ובאלו נחלקו (התייחס רק למראות שדבריו בהם התנאים והאמוראים)?
17. האם טבילה צריכה כוונה?
18. אשה שיצאה ממנה דם באונס או ברצון, הסבר את המושגים 'באונס' ו-'ברצון', ומה דינה?
19. א. מתי צריכה לחפוף ולטבול בימים כתיקונם?
ב. מתי צריכה לחפוף ולטבול כשזמן טבילתה במוצ"ש?
ג. מתי צריכה לחפוף ולטבול כאשר זמן טבילתה חל במוצ"ש שהוא גם יו"ט?
20. א. רצפת המקוה והמדרגות היורדות לתוכו, ממה יש לעשותם?
ב. מה צריך להיות גודל המדרגה?
הבא את הגמ' ושיטות הראשונים והפוסקים.
21. באיזה ענין נאמר שהאדם יכול לנהוג במדת החסידות?
22. האם מותר לאשה נדה להכין את המים באמבטיה לבעלה?
23. האם אשה נדה רשאית לרחוץ עצמה באותו מקום בו"?
24. המשמש עם הטהרה ואמרה לו נטמאתי:
1. כיצד עליו לנהוג?
2. מהו סדר התיקון של הבעל ושל האשה?
25. מה דין כלה שנשאת, האם צריכה לבדוק עצמה לפני ואחרי תשמיש, ומתי עליה לבדוק?
26. בדקה עצמה בהפס"ט לפני ביה"ש ואח"כ השאירה את המון הדחוק והוציאתה רק לאחר צה"כ, ולא בדקה את עצמה בכל חו"ג אלא רק ביום השביעי בלבד, האם יכולה לטבול ביום השמיני?
27. מהו שיעור גריס, לפי מש"כ בגמ' ובפוסקים?
28. האם רשאית לטבול בצפורנים מלאכותיות הדבוקות לצפורנים הטבעיות, או שעליה לחסירם? (מאר קשה לחסידם).
29. קשרה שערו ראשה בחושי וזב וטבלה, האם עלתה לה טבילה?

תשע"א, חשוון

1. א. פרישה סמוך לוסת, מהתורה או מדרבנן, ומזה המקורות לדין זה?
ב. הבא 3 נפק"מ להלכה אם פרישה סמוך לוסת מהתורה או מדרבנן.
ג. כיצד נפסק להלכה?
2. **פתיחת הקבר – באלו אופנים דלהלן האשה נטמאת:**
א. מה דין אשה שהפילה חתיכה? (הדעות בגמ' ובראשונים ובפוסקים).

ב. מהו גודל החתיכה? הוכח.
ג. מה הדין להכנסת מכשיר רפואי לצואר הרחם?
3. א. רומ"ת, באלו מקרים אשה רדמ"ת, ובכל זאת אין לה דין של רומ"ת?
ב. האם באופנים חג"ל טהורה לבעלה, או שצריכה ז"ל?
ג. דין רומ"ת, מהתורה או מדרבנן? הבא נפק"מ 1.
4. א. רומ"ת, ששמשה עם הבעל הראשון ג"פ ורדמ"ת, האם רשאית לעשות בדיקת שפופרת לקיימה עם בעלה?
ב. בבעל שלישי, האם מותרת להנשא לו גם בלא בדיקת שפופרת, ואם נשאת לו ורדמ"ת ג"פ, האם מותר לו לקיימה ע"י בדיקת שפופרת?
5. א. אשה שלוקחת כדורים לאחר או להקדים את וסתה, וקבעה וסת ע"י כדורים, האם עליה לחשוש לו כוסת קבוע? בסס דברך.
ב. האם עליה לחשוש גם לוסת שהיה לה לפני לקיחת הכדורים?
6. א. כמה עונות אשה נדה צריכה להמתין לפני שמתחילה לספור ז"ל? (הבא את הגמ' והמקורות לשיטות השונות בפוסקים).
ב. אם טעתה במנין ז"ל (כגון: שטבלה ושמשה בליל השביעי למנין חו"ג במקום בליל השמיני), מה הדין?
7. א. עד היכן צריכה לבדוק בבדיקת הפס"ט ובדיקות ז"ל? ועד היכן זה מעכב?
ב. מהו הקושי שדבר זה מעורר, וכיצד הפוסקים מיישבים את הקושי?

תשע"א, ניסן

1. א. אשה שלא הרגישה כלל, האם טמאה מן התורה?
ב. מהן סוגי ההרגשות שמטמאות מן התורה? ובאיזו הרגשה נחלקו האחרונים (פרט מתי חולקים ומתי מסכימים)? בסס את דברך על הסוגיות בגמ' ובראשונים.
ג. כיצד אנו מתייחסים היום לנשים ידין שרובן אינן מרגישות, האם טמאות מן התורה או מדרבנן? בסס ונמק דברך.
2. א. האם צריכה בדיקה לבעלה לפני ואחרי תשמיש, כשיש לה וסת קבוע? מהן שיטות הראשונים והפוסקים?
ב. מתי שייך לבו נקופ, לפני או אחרי תשמיש?
3. א. מהו שיעור הזמן שאם תראה בו, תחשב רומ"ת ותאסר על בעלה?
ב. כמה פעמים צריכה לרדמ"ת בכדי שתאסר על בעלה הראשון?
4. בכמה ראיות קובעת האשה את הוסתות:
1. וסת החודש.
2. וסת הפלגה.
3. וסת הדילול (האם אפשר לצרף וסת קבוע)?
הבא מקורות טעמים ושיטות הפוסקים.
5. א. מה הדין במקרים הבאים בידי הרחוקות? ובסס דברך מהפוסקים:
1. להריח מבשמים שעליה?
2. אכילה מלחמניה 1, או מכמה מינים שנמצאים בצלחת מרכזית?
3. לנגוע בבגדי אשתו נדה כשהם עליה?
4. נתניה ולקחה מתוך תיק שבידה?
5. טעימת תבשיל, האם נחשב כשירי מאכלה?

מפתח ראשי תיבות

א"א	אי אפשר	בלא"ה	בלאו הכי	זכ"ז	זה בזה	כש"כ	כל שכן
אא"כ	אלא אם כן	בלע"ז	בלשון לועז	ז"ל	זה לשונו	כת"י	כתב יד
אב"א	איבעית אימא	בנ"א	בני אדם	זלה"ה	זכרונו לברכה	ל"ב	לישנא בתרא
אה"ז	אבן העזר	בנד"ד	בנידון דידן	זל"ה	זהו לה"י העולם	ל"ד	לא דמי
אה"נ	אין הכא נמי	בעה"ח	בעלי החיים	זל"ז	זה לזה	לח"ו"ש	לחם ושמלה
אה"ע	אבן העזר	בע"ה	בעלי חיים	ז"ג	ז' נקיים	ל"ג	לי נראה
או"ז	אור זרוע	כ"פ	ב' פעמים	ח"א	חלק א'	לענ"ד	לעניות דעתי
או"ח	אורח חיים	כפנ"ע	כפני עצמו	ח"ב	חלק ב'	לפהב"ד	לפתחת הקבר
או"מ	אותו מקום	כ"ק	בבא קמא	ח"ג	חלק ג'	לפ"ו	לפי זה
אח"כ	אחר כך	ברומ"ת	ברואה מחמת תשמיש	ח"ד	חלק ד'	לפסב"ט	לפסוק בטהרה
א"י	ארץ ישראל	ברכ"י	ברכי יוסף	ח"ו	חלק ו'	לפע"ד	לפי עניות דעתי
א"כ	אם כן	ב"ש	בית שמי	ח"ז	חלק ז'	לצי"ח	לצאת ידי חובה
א"ל	אמר לו	גזה"כ	גזרת הכתוב	ח"ה"ל	חול המועד	ל"ק	לישנא קמא
אלא"כ	אלא אם כן	ג"כ	גם כן	ח"ו"ד	חוות דעת	לרדמ"ת	לראות דם מחמת תשמיש
אל"כ	אם לא כן	ג"ע	גילוי עריות	ח"ס	חורים וסדקים	לרה"ר	רשות הרבים
אמור"ר	אבי מורי ורבי	גר"א	גאון רבי אליהו	חזו"א	חזון איש	לרמ"ת	לראות מחמת תשמיש
אמק"ט	אינו מקבל תומאה	גר"ז	גאון רבי זלמן	חז"ל	חכמנו וזכרונם	ל"ש	לא שנא
א"נ	אי נמי	ד"א	ד' אמות	ח"ח	חלק ח'	מבע"י	מבעור יום
אע"ג	אף על גב	דגמ"ר	דגול מרבבה	חכ"א	חכמת אדם	מג"א	מגן אברהם
אע"פ	אף על פי	ד"ה	דיבור המתחיל	חכ"ב	חכמים אומרים	מ"ד	מאן דאמר
אעפ"כ	אף על פי כן	דמש"ז	דמשכבת זרע	חכ"צ	חכם צבי	מה"ר	מי הרגלים
אפ"ה	אפילו הכי	דמ"ת	דמחמת תשמיש	חש"ב"ס	חולה שאין בו סכנה	מהר"א	מורנו הרב רבי איסרלין ישראל (בעל תה"ד)
א"צ	אין צריך	ד"פ	ד' פעמים	חש"כ"ס	חולה שיש בו סכנה	מהר"ח	מורנו הרב רבי חיים
אצ"ל	אין צריך לומר	דרכ"מ	דרכי משה	חש"ט	חולת סופר	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
א"ר	אמר רב	ד"ת	דין תורה	ח"ה"ל	תשעה באב	מהר"ש	מורנו הרב רבי יוסף
ארה"ב	ארצות הברית	ה"א	הוה אמינא	ח"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
את"ל	אם תמצא לומר	הגא"ל	הגהות אלפסי	ח"ב	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
באה"ט	באר היטב	הגא"ש	הגהות אשר"י	ח"ג	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בא"ח	בן איש חי	הגמ"י	הגהות מימוניות	ח"ד	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
ב"ד	בית דין	הגמ"ר	הגהות מרדכי	ח"ה	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בד"א	במה דברים אמורים	הגשע"ד	הגהות שערי דורא	ח"ו"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בד"ט	בדמ טוהר	ההפס"ט	ההפסק טהרה	ח"ז	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בד"כ	בדרך כלל	חזו"ל	הוצאת זרע לבטל	ח"ח	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
ב"ה	בית הלל	חז"ל	הוי ליה	ח"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בה"ג	בעל הלכות גדולות	ה"ז	הרי זו	ח"י"ל	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בהג"ה	הגהות הכותב	ה"ל	הוי ליה	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בה"ט	באר היטב	הל"ב	הלישנא בתרא	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בהכ"ג	בית הכנסת	הל"ק	הלישנא קמא	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בהכ"ס	בית הכסא	ה"מ	הני מילי	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בהסה"ד	בהיסח הדעת	ה"נ	הכא נמי	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בהס"ת	בית הסתרים	הנ"ל	הנוכח לעיל	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בהק"מ	בית הקמטים	הסה"ד	הסח הדעת	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
ב"ה"ש	בין השמשות	הפסב"ט	הפסיקה בטהרה	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
ב"ז	בית ז'	הפסק טהרה	הפסק טהרה	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בזא"ז	בזה אחר זה	הראב"ה	רבינו אליעזר בן יואל הלוי	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בוז"ז	בזמן הזה	הר"ם	הרב רבינו מאיר	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
ב"ח	בית חדש	הרמ"א	הרב רבינו משה איסרלש	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
ב"י	בית יוסף	ואת"ל	ואם תמצא לומר ודייק ותמצא קל	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
ביהכנס"ט	בית הכנסת	והה"ד	והוא הדין	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
ביה"ש	בין השמשות	והו"ג	וחיבוק ונישוק	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
ביו"ט	ביום טוב	ולפ"א	ולפעם אחת	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בכ"ה"ג	בכ"ה הא' גוונא	ז"א	זאת אומרת	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בכ"מ	בכל מקום	זא"ז	זה אינו	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב
בכספ' משנה	בכל מקרה בכסף משנה		זה אחר זה	ח"י"ט	תשעה באב	מהר"י	מורנו הרב רבי יעקב

מפתח עניינים

מפתח מפורט

ראוה לובשת בגדי נדות **קפה, ג** 38
שלא בשעת וסתה **קפה, ג** 39
תוך כדי דיבור **קפה, ג** 38
אנדרוגינוס
ימי טומאה ביולדת אנדרוגינוס
קצ, ח 168

אספלנית
על בית הסתרים אם חוצצת **קצח, מג** 235
אף
ע"ע חוטם

ב

בגד סינטיטי
בדיקת הפס"ט בבד סינטיטי **קצו, ו** 193
בדיקת ז"נ בבד סינטיטי **קצו, ו** 193
ראתה כתם בו, אם נחשב מק"ט **קצ, י** 113

בגד צבעוני
ע"ע כתמים - בבגד צבעוני
כתם פחות מכגרס שודאי מגופה בלי
הרגשה **קצ, א** 106
לבדוק בו ב"ג, כשאין לה בגד לבן
קצו, ו 193
לבישה בו' נקיים **קצ, י** 114
לבישתם בו"ג כשעלולה לכתמים
קצו, ג 189
לבישתם תמיד לאשה הרגילה בכתמים
קצ, י 114
קינחה בו ומצאה כתם, טמאה מדרבנן או
מהתורה **קצ, א** 106

בגד שאינו מקבל טומאה
ע"ע כתמים - על דבר שאינו מקבל טומאה

בגד תחתון
בימינו אין לחשוש שמא נגעה בידה באו"מ
קצ, יא 116
הניחה עליו נייר ספוגי ונמצא בו כתם
קצ, י 113
לובשת ג' חלוקים ונמצא כתם בתחתון
קצ, יח 120
נמצא כתם בבגד תחתון צבעוני **קצ, י** 114
עשוי צלעות וכשנמתח רואים הפסק בין
חלקי הכתם **קצ, ח** 111

בגדי לבן
הסיחה דעת מהספירה והיתה לבושה סינר
לבן **קצו, ג** 190
העד שבודקת בשבעה נקיים **קצו, ו** 193
לאחר הפס"ט **קצו, ג** 189

בגדים
בגדים הכשרים לבדיקה **קצו, ו** 193
זריקת חפץ על בגדיה **קצה, ב** 173
זריקת חפץ על בגדיה או סל וארנק
קצה, ב 173

קפה, ד 41
ספרה ולבסוף החתן לא בא באונס
קצב, ג 151
רמ"ת נחשב וסת של אונס **קפז, א** 49

אי אפשר לפתיחת הקבר בלא
דם
ע"ע פתיחת הקבר
איחור

אחרה כמה זמן אחר הוסת ומצאה טהורה
קפד, ט 32 | **קפט, ד** 77
החתן איחר יום או יומיים לנישואין, אם
צריכה שוב ז"ג **קצב, ג** 151
טבילה בליל שבת כשאחרה בשוגג או
אונס **קצו, ב** 203
מתאחרת מטבול כדי לצער את בעלה
קצו, ב 202

איפור
על הפנים אם חוצץ **קצה, יז** 220
עשתה איפור קבוע סביב העין, אם חוצץ
קצה, יז 220

אכילה
ע"ע הרחקות - באכילה
אכילה לפני הטבילה **קצה, כד** 226
אכילת בשר ביום הטבילה שחל בשבת
קצה, כד 226
וסת שנקבעת ע"י אכילה **קפט, כג** 93
עם אשתו באותו קערה בימי לבונה
קצה, יד 182

אלמן
יחוד עם כלתו כשפירסה נדה קודם בעילה
קצב, ד 153

אלמנה
טבילה בליל שבת **קצו, ב** 205
יחוד עמה כשפירסה נדה קודם בעילה
קצב, ד 153
לבוא עליה ביאה ראשונה בשבת
קצו, ב 204

אמבטיה
מראה לבן סמך אחר רחיצה **קפה, א** 67
רחיצה באמבטיה אחר הטבילה
קצה, מח 238
רחיצה בו' נקיים **קפה, א** 67

אמתלא
אמרה טמאה אני וחזרה ואמרה טהורה
קפה, ג 38
אמרה טמאה ואח"כ שכבה אצלו
קפה, ג 39
אמרה שהיא נדה כדי להסתיר עיבורה
קפה, ג 39
כשאמרה טמאה אני בפני רבים
קפה, ג 39
להקל במקום ספק ספיקא **קפה, ג** 39

א

אבד
בדקה בוסתה ונאבד העד **קפד, ט** 33
כתם שנאבד אם יכולה לתלות בדבר אחר
קצ, ל 125

מצאה כתם בחלוק ואבד החלוק
קצ, מז 136
נאמנת אשה לומר כזה ראיתי ואבדתיו
קפה, ב 68
קנחה בעד אחר תשמיש ואבד העד, אם
יכולה לשמש **קפו, ב** 44
ראתה קרטין ואבדו לפני הבדיקה
קפה, ד 72

אבל
חל טבילתה במוצ"ש ובע"ש היא בתוך
אבלה **קצט, ד** 243
טבילה בליל שבת כשבעלה קם מאבל
בשבת בבוקר **קצו, ב** 203

אבק
טבילה באבק הרגלים **קצה, מה** 236
טבילה עם אבק שעל ראשה **קצה, מה** 236
מראה אפור כבגד שנפל עליו אבק
קפה, א 65, 66

אוזניים
הדחת נקבי האוזניים קודם טבילה
קצט, א 240
הסרת צואת האוזניים **קצה, מג** 235
נומים באוזניים אם חוצצים **קצה, כג** 225

אוטובוס
שיבה בספסל אחד עם אשתו נדה
קצה, ה 178

אולטראסאונד
בדיקת התפתחות העובר ע"י רופא
קצה, יז 184

אונס
אנסה חברתה אותה וטבלתה

קצה, מח 237
בא עליה שלא בשעת וסתה ונטמאת בשעת
תשמיש **קפה, ד** 41
הרגישה באמצע תשמיש ולא אמרה לבעלה
קפה, ד 41
וסת הנקבע מחמת אונס **קפט, יז** 89
טבילה ביום השביעי במקום אונס
קצו, ד 207
טבילה ביום השמיני במקום אונס
קצו, ד 207
טבילה שלא בזמנה בליל שבת במקום אונס
קצו, ב 203
יצא דם ממקורה באונס, אם נטמאת
קפג, א 21
נטמאה בשעת תשמיש מתי אינו אונס

ביאה ראשונה באלמנה בשבת. **קצו, ב** 204
בנות צנועות שאינן יודעות ענין ביאה עד
סמוך לחופה. **קצב, ב** 149
החזקה שאינה רמ"ת ע"ג' ביאות.
קפו, ב 44
מה נקרא גמר ביאה. **קצג, הקדמה** 155
ראתה ג"פ בביאה ראשונה לאחר טבילה.
קפו, י 58
רמ"ת ג"פ בביאה ראשונה לאחר הלילה.
קפו, י 59
שהתה זמן שיכולה לטבול, רשאי לבוא עליה
בלא שאלה. **קפד, יא** 35

בין השמשות

הפסק טהרה בביה"ש. **קצו, א** 187
רואה ביה"ש מתי קובעת וסת. **קפד, ד** 29
שיעור הנחת המוך דחוק בהפס"ט
קצו, א 188

בית אפל

לבעול ביום בחתן ובכל אדם. **קצב, ב** 150

בית הכנסת

בדקה כדי ללכת לביהכ"נ וראתה כתם.
קצו, י 196
הליכה לביהכ"נ בנידותה. **קצה, יז** 184

בית הסתרים

דין הבית החיצון שבאו"מ. **קצח, כה** 227
הדחה במים קודם הטבילה. **קצט, א** 240
הדחתו במים שהוחמו ביו"ט. **קצט, ו** 246
חציצה בצואה שבתוך האף. **קצח, כה** 227
לא הדיחה קודם הטבילה ונמצא חציצה.
קצח, כה 227
לא עיינה קודם טבילה. **קצט, ט** 248
לא עיינה קודם טבילה, ולאחר טבילה
נתעסקה ונמצא חציצה. **קצט, יב ז** 250
תחבושות בביה"ס אם היו חציצה.
קצח, מג 235

בית הקמטים

הדחתו במים דוקא. **קצט, א** 240
לא הדיחה קודם טבילה ונמצא חציצה.
קצח, כה 227
לא עיינה קודם טבילה. **קצט, ט** 248

בית השחי

הסרת שיער בית השחי קודם טבילה.
קצח, ו 214

בלוע

בדיקת הכתם אם הדם בלוע בבגד.
קצ, מז 135
טבעת הבלועה בפרוודור.
קפו, ה 54 | **קצח, כה** 227

בלנית

הנשים היוצאות מהמקוה יפגעו בה.
קצח, מח 238
העלמת עין מאשה שטובלת בלא הפס"ט
וז"נ. **קצו, ה** 209
כשאין בלנית, אם הבעל יכול לשמש כבלן.
קצה, ב 172
תשיגו שהנשים יטבלו כדין. **קצח, מ** 234

קודם תשמיש ולאחריו.

קפו, א 43 | **קצו, ט** 195
תוך ל' באשה שאין לה וסת. **קפד, א** 25

דיני הבדיקה

מוצאת כתם רק בצד אחד, לתלות במכה
קפו, ז 56
מוצאת קרטין שלא בשעת וסתה ולא
במ"ר. **קצא, א** 146
מוצאת תמיד דם על הבדיקה במקום
אחד. **קצא, א** 145
מרגישה כאב בבדיקה, לתלות במכה.
קפו, ז 56
ראתה דם בבדיקה פנימית בלא הרגשה.

קצ, א 105
ראתה דם לאחר הבדיקה. **קפג, א** 22
שהה בעלה בדרך חצי שנה ולא בדקה.
קפד, יא 35

חובת בדיקה

בזמנינו שלובשות בגד צמוד לגוף ויש לה
הרגשה. **קצ, א** 104
בשעה שנפלו חתיכות דם מהמקור.
קפח, ג 70
כלה שטבלה ולא נבעלה, אם צריכה
להמשיך לבדוק. **קצב, ב** 150
כלה שספרה ז"נ, להמשיך לבדוק עד
הנישואין. **קצב, ב** 149
להרבות בבדיקות בימי ספירה או בשאר
ימים. **קצו, ט** 195
ראתה כתם באופן שלא נטמאת, אם
צריכה בדיקה. **קצ, י** 113
שלא בשעת תשמיש. **קפד, א** 25

בדיקת הריון

לסמוך על הבדיקה שהיא בתוך מ' יום.
קצד, ב 166, 163

בדיקת רופא

ע"ע רופאים

בדיקת שפופרת

אם לא נמצא דם על המוך. **קפו, ב** 50
אם מועילה אצל הבעל הראשון. **קפו, ג** 51
אם מועילה בימי עיבורה.
קפו, א 47 | **קפו, ב** 50
אם נוהגת היום. **קפו, ב** 51
בדיקה במוכין קודם השפופרת. **קפו, ב** 50
בדקה בעץ. **קפו, ב** 50
בדקה לאחר הבעל השלישי ונמצאת טמאה.
קפו, ב 51
גודל השפופרת. **קפו, ב** 50
מצאה דם בצדדים ואח"כ רמ"ת. **קפו, ב** 50
נמצא דם על הצדדים. **קפו, ב** 50
סדר הכנסת השפופרת. **קפו, ב** 50
עד היכן צריך להכניסה. **קפו, ב** 50

בדיקת שתן

לסמוך עליה שיש לה מכה שם.
קצא, א 145

ביאה

בדקה לאחר ביאה ולא מצאה דם.
קצג, א 156

טבילה בבגדים. **קצח, מז** 236
יחוד בגדים לימי נדותה. **קצה, ח** 179
למשש דופק לאשתו ע"י בגד. **קצה, יז** 184
נגיעה בבגדיה כשאינם עליה. **קצה, ב** 172
נגיעה בבגדיה של אשתו נדה. **קצה, ב** 173
נגיעת הבגדים של הבעל והאשה זה בזה.
קצה, ב 173
ראוה לובשת בגדי נדות, ואמרה טהורה אני
קפה, ג 38

בדיקה

ע"ע דם מכה
ע"ע מכה
ע"ע עד בדיקה

בדיקת שבעה נקיים

בבד סינטטי לבן. **קצו, ו** 193
בגדים הכשרים לבדיקה. **קצו, ו** 193
בדקה כדי ללכת לבהכ"נ ומצאה כתם.
קצו, י 196
זהירות שלא תפגע בבתולים בבדיקות
קודם הנישואין. **קצב, ב** 149
כיצד החרשת והשוטה בודקות.
קצו, ח 195
כיצד הסומא בודקת. **קצו, ז** 195
כמה בדיקות צריכה כל יום.
קצו, ד 190
כמה ימים צריכה לבדוק. **קצו, ד** 191
להרטיב את העד במים. **קצו, ו** 193
מריחת וולין על העד. **קצו, ו** 194
צבע הבגד שבודקת בו. **קצו, ו** 193
רמת הבדיקה הנדרשת. **קצו, ו** 194

בעונת הוסת

בדיקה בעומק בחו"ס. **קפד, ט** 33
בדקה בוסתה ונאבד העד. **קפד, ט** 33
מוך דחוק במשנית וסתה יום או יומיים.
קפד, ט 32
מספר הבדיקות ביום הוסת. **קפד, ט** 33
נוטלת כדורים לעכב וסת. **קפד, ב** 27
נמצאת במחבוא והגיע שעת וסתה.
קפד, ח 31
עבר הוסת ולא בדקה, בוסת קבוע.
קפד, ט | **קפט, ד** 77
עבר הוסת ולא בדקה, בוסת שאינו קבוע.
קפד, ט 77
עבר עונה בינונית ולא בדקה.
קפד, ט | **קפט, ד** 77
תוך שיעור וסת.
קפד, ט | **קפט, ד** 77

בשעת תשמיש

אשה שיש לה וסת.
קפד, א 25 | **קפו, א** 42
בין תשמיש לתשמיש באותו לילה.
קפו, ב 44
כשנתחזקה שאין לה וסת. **קפו, א** 25
לפני תשמיש במסולקת דמים.
קפו, ב 44
מתי בודקים את העדים לאחר תשמיש.
קפו, ב 44
צורת הבדיקה קודם תשמיש. **קפו, ב** 44

גילוח

הנוהגות לקצוץ השערות לאחר החתונה,
אם צריכות לגלחן קודם הטבילה.

קצח, כא 223

גירושין

אינה יכולה לטבול, אם יגרשנה.

קפו, יד 62, 63

רמ"ת אם צריך בעלה לגרשה **קפו, יב 61**

גלד

גלד שלאחר הקזת דם, אם חוצץ

קצח, ט 217

שמצערת בהסרתו, אם חוצץ **קצח, ט 217**

גלולות

ע"ע כדורים

גרושה

מחזיר גרושתו המעוברת, אם צריכה ז"נ

קצב, ה 154

מחזיר גרושתו ופירסה נדה קודם ביאה, אם

מותר ביחוד **קצב, ה 154**

גריס

ע"ע כתמים - בשיעור הגריס

ד**דבש**

על גופה אם חוצץ בטבילה **קצח, טו 219**

דופק

מישוש דופק לאשת איש **קצח, יז 183**

מישוש דופק לאשתו נדה **קצח, יז 183**

דיבור

החילוק באמתלא בהחזקה נדה בין דיבור

למעשה **קפה, ג 39**

הפסק בדיבור בין הברכה לטבילה

ר, א 253

להרבות דברי חיבה ואהבה בזמן נדוטה.

קצח, ב 173

ע"ע תוך כדי דיבור

דימום לאחר לידה

ע"ע יולדת

ע"ע ימי טוהר

דם בתולים

ע"ע רואה דם מחמת תשיש- תליה בדם

בתולים

אם יכול לפרוש באבר חי

קצג, הקדמה 155

אם צריכה הפס"ט ז"נ **קצג, א 157**

בדקה לאחר ביאה ולא מצאה דם

קצג, א 157

בקטנה שלא הגיע זמנה לראות **קצג, א 156**

דיני הרחקות **קצג, א 158**

הוציאו הבתולים אם יש לפרוש לאחר ביאה

ראשונה **קצג, א 157**

הטעם שהחמירו בו חכמים

קצג, הקדמה 155

שתחת הציפורן אם חוצץ **קצח, יח 220**

ברית מילה

הושטת התינוק לבעלה הסנדק [קוואטר]

קצח, ב 173

ברכה על הטבילה

ע"ע טבילה - ברכתה

ברכת שהחיינו

בטבילה ראשונה של הכלה **ר, א 254**

בשמים

הרחת בשמים של פנויה, אף כשאינה נדה.

קצח, ב 171

להריח בהבדלה מבשמים מבידי אשתו

קצח, א 172

להריח בשמים של אשתו נדה **קצח, א 171**

להריח מבשמים שלה המונחים על השולחן.

קצח, א 171

לסוך גופו מהבושם שנשאר בצלוחית

קצח, א 172

בשר

אכילת בשר ביום הטבילה שחל בשבת

קצח, כד 226

אכלה בשר ביום הטבילה **קצח, כד 226**

בתולה

ע"ע דם בתולים

בדיקה לפני תשיש **קפו, ב 44**

הפס"ט ז"נ לאחר בעילת מצוה

קצג, א 157

זהירות שלא תפגע בבתולים בבדיקות קודם

הנישואין **קצב, ב 149**

כלה בתולה לטבול בליל שבת

קצז, ב 204

להתיחד עמה לאחר בעילה **קצב, ד 153**

נישאת ורמ"ת, תליה בדם בתולים

קפו, יג 61

שלוש נשים שלבשו חלוק אחד ואחת מהן

בתולה **קצ, נב 139**

ג**גבות**

השלימה צורת שערות בגבות, אי הוי

חציצה **קצח, יח 220**

נוהגת להסירן ושכחה וטבילה **קצח, ו 214**

גבס

טבילה בגבס ברגל או ביד **קצח, י 217**

גוי

הדלקת נר ע"י גוי כשטובלת בכיה"ש

קצז, ב 204

כשיוצאת מהטבילה תזהר שלא תפגע בו

קצז, ה 209 | קצח, מח 238

לסמוך על רופא גוי להתיר אשה

קפו, ה 55

לסמוך על רופא גוי שנרפאה מרמ"ת

קפו, ח 56

רופא ראה דרך מראה שיש לה מכה ברחם

קפו, ה 55

בן הנדה

נישואין עם בן תורה שאמו לא טבלה
במקוה **קצח, מו 237**

בעולה

קטנה בעולה אי גורו בה כתמים **קצ, ב 107**

בעילת מצוה

ע"ע פירסה נדה

אם מותר לפרוש באבר חי

קצג, הקדמה 155

בדקה לאחר ביאה ולא מצאה דם

קצג, א 157, 156

דיני הרחקות לאחר בעילת מצוה

קצג, א 158

הוציאו הבתולים אם צריך לפרוש

קצג, א 157

יחוד עם כלתו לאחר הבעילה **קצב, ד 153**

כלה שטבלה ולא נבעלה, לבדוק עד

הבעילה **קצב, ב 150**

לבעול ביום בבית אפל **קצב, ב 150**

לברך על הטבילה כשלא ראתה דם

ר, א 254

להתכוין לעשות העררה בלבד **קצג, א 157**

לסמוך טבילת הכלה לבעילת מצוה

קצב, ב 149

מה נקרא גמר ביאה **קצג, הקדמה 155**

מתי מתחילה למנות ז"נ **קצג, א 157**

בעל נפש

יחוש לעצמו לא לשחוק בתינוקות

קצג, א 157

יחמיר לעצמו שפולשת ש"ז סותרת ז"נ

קצז, יא 198

יצוה בביתו שתעשה בדיקת הפס"ט בעומק

קצז, ו 194

לא יקל בבדיקה כל דהו בוז"נ **קצז, ו 194**

להחמיר במראה ירוק **קפה, א 65**

להחמיר לפרוש בליל מ"א לזכר ופ"א

לנקבה **קצד, ג 166**

בעלי חיים טמאים

כשיוצאת מהטבילה תיזהר שלא יפגעו בה

קצח, מח 238

בעלי תשובה

אם צריכה ז"נ מחשש חימוד **קצב, ה 154**

באה לטבול בלא הפס"ט ז"נ **קצז, ה 209**

האשה מוכנה ללכת למקוה רק ביום

קצז, ה 209

כשנישאים מחדש, אם חוששים לדם חימוד

קצב, ה 154

נאמנות האשה בענייני נדה

קפה, א 37

נישואין עם בן תורה שאמו לא טבלה

במקוה **קצח, מו 237**

ספירת ז"נ וטבילה **קצב, ה 154**

בצק

דרכה ללוש בצק בער"ש, והוא יום טבילה

קצח, כד 226

התעסקות בבצק קודם טבילה

קצח, כד 226